

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹
1. do 9. april 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Imovinsko-pravni odnosi	Pravo vlasništva na građevinskom zemljištu	U postupku za utvrđivanje prestanka državnog vlasništva na građevinskom zemljištu koje nije privedeno namjeni i koje je u društveno sada državno vlasništvo prešlo na osnovu odluke općine i uspostavljanje ranijeg vlasničko pravnog odnosa stranke mogu biti samo raniji vlasnik ili njegovi nasljednici.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 020367 21 Uvp
Socijalna zaštita	Zaštita civilnih žrtava rata	Dopunskim protokolom broj I. uz Ženevsku konvenciju od 12. Augusta 1949. godine je propisano da su civili osobe koje ne pripadaju oružanim snagama ili drugim vojnim snagama niti su ratni zarobljenici. Ova razlika je važna u vrijeme rata, jer na snagu stupaju posebna pravila za zaštitu civila, a status pripadnika oružanih snaga isključuje mogućnost da se takva osoba može smatrati civilom, neovisno o tome da li je u vrijeme povrede bila na dužnosti ili ne, jer redovno odsustvo iz vojne formacije ne znači promjenu ratnog statusa iz vojnog u civilno, budući da takva osoba i dalje ostaje pripadnik oružanih snaga koji svoja prava mogu ostvariti prema Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica i jedino u tom postupku mogu iznijeti prigovore vezane za nemogućnost ostvarenja prava na ličnu invalidninu.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 020747 21 Uvp
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Naknadna uplata doprinosa	Odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju nije predviđeno da je vidljivost PMIP obrazaca za osiguranika, odnosno mogućnost njihovog preuzimanja (uvjerenje JS 3650) elektronskim putem od porezne uprave ili neuplaćenost drugih vrsta doprinosa uslov za priznavanje prava na starosnu penziju, koja se ostvaruje isključivo primjenom citiranog zakona i koja se ne mogu smanjiti ili ukinuti usljed neuplaćenosti doprinosa.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 0 U 012660 21 Uvp

¹ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Penzijsko invalidsko osiguranje	i Stimulacija za kasniji odlazak u starosnu penziju	Pravo na stimulaciju za kasniji odlazak u penziju pripada svim osiguranicima koji su nakon 65. godine života ostali na radu, a koji su nakon stupanja na snagu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju podnijeli zahtjev za ostvarenje prava na starosnu penziju, neovisno o tome da li je 65 godina života osiguranik navršio prije stupanja na snagu važećeg Zakona, budući da se vremensko važenje Zakona određuje prema drugom kriteriju – momentu podnošenja zahtjeva za starosnu penziju i nisu propisani izuzeci od tog pravila, konkretno da osiguraniku koji je navršio 65 godina života prije stupanja na snagu važećeg Zakona, to pravo ne pripada.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 0 U 021059 21 Uvp
Upravni spor			
Tužba	Obustava postupka	Kada su u upravnom sporu dozvoli raspravljanje po preciziranom ili preinačenom tužbenom zahtjevu onda se o tom zahtjevu mora i odlučivati. Zahtjev kojim se traži obustava administrativnog izvršenja u upravnom postupku ne znači da je stranka odustala od tužbe, pa su u tom slučaju ne može donijeti rješenje kojim se obustavlja upravni spor, posebno kada tužba sadrži više zahtjeva.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013269 22 Uvp 2
Rješavanje spora	Spor pune jurisdikcije	Pravna priroda rješavanja u punoj jurisdikciji podrazumijeva ne samo ocjenu suda da upravne akte treba poništiti već podrazumjeva i rješavanje same upravne stvari umjesto upravnog organa. Ne radi se o sporu pune jurisdikcije u slučaju kada poništavanjem osporenog i prvostepenog upravnog akta ostane neriješen zahtjev kojim je upravni postupak pokrenut.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 013412 23 Uvp 2
Rješavanje spora	Sadržaj presude/rješenje	U obrazloženju drugostepenog rješenja se moraju cijeniti svi navodi žalbe, kao što se u prvostepenoj presudi moraju cijeniti svi navodi tužbe.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 U 015680 21 Uvp

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo - opći dio			
Kazne	Zamjena kazne zatvora Modeli zamjene	U situaciji kada se osuđeni u zahtjevu za zamjenu kazne zatvora nije opredjelio za model zamjene, Sud će udovoljavajući zahtjevu osuđenog primijeniti odredbu člana 42a. i zamijeniti će kaznu zatvora novčanom kaznom, na način da se jedan dan izrečene kazne zatvora izjednači sa određenim iznosom od 100,00 KM.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 043971 23 Kž

		Da bi sud bio u mogućnosti odlučivati o drugom modelu novčane kazne, osuđeni mora u postavljenom zahtjevu dostaviti sudu sve podatke koji su relevantni za utvrđivanje njegovog imovnog stanja, obzirom da se radi o modelu koji se prilagođava materijalnim prilikama osuđenog lica u smislu odredbe člana 46. stav (5) KZ BiH.	
Odgovornost pravnih lica/osobe	Odmjeravanje kazne pravnoj osobi	Pri odmjeravanju kazne pravnom licu, pored općih pravila za odmjeravanje kazne iz člana 48. KZ BiH, neophodno je uzeti u obzir sve okolnosti koje se odnose na ekonomsku moć pravnog lica.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 032246 22 Kž
Krivično pravo - posebni dio			
	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva - Mučenje i nečovječno postupanje prema civilu	Za postojanje krivičnog djela Ratni zločin protiv civilnog stanovništva iz člana 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije potrebno je da predmetna radnja učinjenja predstavlja kršenje pravila međunarodnog prava, ali ne i da je učinitelj svjestan da predmetnom radnjom krši ta pravila.	Vrhovni sud Federacije BiH 02 0 K 001504 22 Kž 2
	Ratni zločin protiv civilnog stanovništva - Status civila	Kako se članom 3. stav 1. Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine, štite osobe koje ne učestvuju neposredno u neprijateljstvima, podrazumijevajući tu i pripadnike oružanih snaga koji su položili oružje i osobe onesposobljene za borbu uslijed bolesti, rana, lišenja slobode ili iz bilo kojeg drugog razloga, to je za utvrđenje da li je oštećeni učestvovao u neprijateljstvima a time i za utvrđenje svojstva oštećenog kao civila ili ratnog zarobljenika, potrebno uzeti u obzir okolnosti koje su postojale u trenutku počinjenja zločina, pa imajući u vidu da je oštećeni prije nego što je zarobljen predao oružje, a polije toga je zarobljen i zatvoren u prostorijama osnovne škole gdje su prema njemu preduzete radnje učinjenja predmetnog krivičnog djela, slijedi da oštećeni u vrijeme lišenja slobode i preduzimanja inkriminiranih radnji nije imao oružje niti je učestvovao u neprijateljstvima, te je kao civil, uživao zaštitu u skladu sa međunarodnim humanitarnim pravom, odnosno članom 3. stav 1. tačka a) Ženevske konvencije o zaštiti civilnih osoba za vrijeme rata od 12. avgusta 1949. godine.	Vrhovni sud Federacije BiH 02 0 K 001504 22 Kž 2

➤ Krivično / Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšte odredbe			
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost suda	Sud Bosne i Hercegovine može donijeti odluku kojom se oglašava nadležnim za postupanje u krivičnopravnoj stvari na osnovu člana 7. stav (2) tačka b) Zakona o Sudu BiH, pažljivo vodeći računa o svakom pojedinom slučaju, uz poštivanje principa pravne sigurnosti i jednakosti pred zakonom, kao neodvojivih elemenata principa vladavine prava. Sud Bosne i Hercegovine u svakoj fazi krivičnog postupka po službenoj dužnosti vodi računa o stvarnoj nadležnosti, te odluka kojom se oglasio nadležnim u jednoj fazi krivičnog postupka ne prejudicira nadležnost za čitav tok krivičnog postupka.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 044650 23 Kž
Osnovna načela	Ne bis in idem	Ne može se konstatovati povreda načela ne bis in idem kada se optuženom ponovo sudi za širok i sistematičan napad i progon za isto područje i isti vremenski period kao što je to slučaj i u predmetu u kojem je optuženi pravosnažno presuđen, ukoliko se radi o drugoj radnji izvršenja optuženog i drugim oštećenim licima.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 024549 22 Krž
Osnovna načela	Pravo na upotrebu jezika i pisma	Kada sud utvrdi da optuženi nije sposoban da se sporazumijeva na jeziku suda, ima obavezu da optuženom obezbijedi pored sudskog tumača i usmenog prevođenja, i prevođenje svih isprava i pisanog dokaznog materijala, koji podrazumijeva prevođenje optužnice, izmijenjene optužnice dostavljene na glavnom pretresu od strane optužbe, kao i svih drugih materijalnih dokaza iz spisa važnih za odbranu optuženog. Zakon o krivičnom postupku BiH i odredba koja propisuje pravo na upotrebu maternjeg jezika ili jezika koji razumije optuženi, ne poznaje, niti propisuje procesnu situaciju u kojoj se segmentirano ili djelomično obezbjeđuje pravo na upotrebu jezika.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 012843 16 Kž
Osnovna načela Radnje dokazivanja	Zakovitost dokaza Naredba o vještačenju	Kada je naredba tužitelja za vještačenje alkohola u krvi naslovljena na jednu ustanovu koja je u samoj naredbi i određena za vještačenje, a potom ta naredba dostavljena drugoj ustanovi koja je vještačenje i provela, radit će se o vještačenju provedenom od ustanove koja za takvu radnju dokazivanja nije imala naredbu u smislu člana 110. stav 1. ZKP FBiH i dokazu pribavljenom suštinskom povredom te zakonske odredbe, te stoga o nezakonitom dokazu u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH na kojem nije mogla biti zasnovana pobijana presuda i kojom je usljed navedenog, učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH, pri čemu taj propust nije mogao biti konvalidiran okolnošću da je nadležna policijska uprava u svojim	Vrhovni sud Federacije BiH 08 0 K 003162 22 Kž

		popratnim aktima uz naredbu tužitelja navela da se ona dostavlja drugoj ustanovi (a ne onoj na koju je naredba naslovljena i koja je određena za vještačenje), jer akt jednog organa (u konkretnom slučaju tužitelja), ne može biti ispravljen popratnim aktom drugog organa (policije).	
Pritvor	Opće odredbe o pritvoru	Za razliku od disciplinskog pritvora, propisanog odredbom člana 246. stav 2. ZKP BiH, koji određuje sud po službenoj dužnosti i bez prijedloga Tužilaštva, za određivanje pritvora po nekom od osnova iz člana 132. stav 1. ZKP BiH potreban je obrazložen prijedlog Tužilaštva, u skladu sa odredbom člana 134. stav 1. ZKP BiH.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 028774 22 Kž 26
Pritvor	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	Pritvor koji je produžen nakon potvrđivanja optužnice se ima računati od dana stvarnog lišenja slobode optuženog.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 028774 22 Kž 28
Pritvor	Ročište za izjašnjenje o prijedlogu za određivanje odnosno produženje pritvora Održavanje ročišta bez prisustva osumnjičenog/optuženog	Nije došlo do povrede odredaba Zakona o krivičnom postupku BiH kada Sud zbog hitnosti postupanja donese odluku da se ročište za izjašnjenje o prijedlogu za određivanje/produženje pritvora održi bez prisustva uredno obaviještenog osumnjičenog/optuženog, koji je vlastitom voljom odlučio da ne pristupi na ročište, pod uslovom da su na ročištu ispoštovana sva njegova ostala prava i garancije zagarantovane zakonom.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 043281 23 Kž 5
Imovinskopravni zahtjev	Odlučivanje o imovinskopravnom zahtjevu	Slijedom odredbe člana 212. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, u situaciji kada iz izreke presude kojom se optuženi oglašava krivim proizilazi da je utvrđen tačan iznos štete nastale za oštećenog učinjenjem krivičnog djela i kada je u postupku koji je prethodio donošenju presude oštećeni podnio prijedlog za ostvarivanje imovinskopravnog zahtjeva, onda je odlukom o imovinskopravnom zahtjevu kojom se oštećeni radi njegovog ostvarivanja upućuje na parnični postupak, postupljeno protivno navedenoj zakonskoj odredbi i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 212. stav 3. ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 039969 22 Kž 9

Tok postupka			
Postupak optuživanja	Povlačenje optužnice	Ako tužitelj nakon odlaganja (glavnog) pretresa dostavi podnesak kojim odustaje od krivičnog gonjenja optuženog, sud će van pretresa donijeti rješenje kojim se krivični postupak obustavlja.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 008426 22 Kžk 2
Glavni pretres	Izuzeci od neposrednog provođenja dokaza	Iskaz svjedoka iz istrage, koji je u prvostepenom postupku pročitao iz razloga što se taj svjedok nije mogao pronaći i pozvati na glavni pretres ne spada u kategoriju iskaza svjedoka koji su u smislu člana 331a. stav 4. ZKP FBiH bili unakrsno ispitani ili je suprotnoj stranci, odnosno branitelju bilo omogućeno unakrsno ispitivanje, pa je njegovo prihvatanje u ponovljenom suđenju (kao i u pretresu pred drugostepenim sudom) moguće samo u slučaju ako je to zakonom, tj. ZKP FBiH propisano, a to će biti situacija koju ima u vidu odredba člana 288. stav 2. ZKP FBiH, pa kada sud u ponovljenom postupku ili u pretresu pred drugostepenim sudom odlučuje o prihvatanju takvog dokaza, treba ponovo procijeniti da li su ispunjeni uvjeti za odstupanje od neposrednog izvođenja dokaza u smislu člana 288. stav 2. ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 64 O K 039779 22 Kžž 2
Glavni pretres	Izmjena optužbe	Odredba članka 290. ZK.P FBiH, koja propisuje da, ako tužitelj ocijeni da izvedeni dokazi ukazuju da se izmijenilo činjenično stanje izneseno u optužnici on može do okončanja dokaznog postupka izmijeniti optužnicu, u kom slučaju se ne vrši potvrđivanje optužnice, ali se radi pripremanja odbrane glavni pretres može odgoditi, ovlašćuje tužitelja da izmijeni činjenično stanje u optužnici i na način koji je nepovoljniji za optuženog odnosno na način da optuženog tereti za teže kazneno djelo, ali sve pod uvjetom da takva izmjena ostane u okviru istog kaznenopravnog događaja koji je predmet potvrđene optužnice tj. da se ne radi o optužbi za novo kazneno djelo, pa time što je tužitelj na glavnom pretresu iz činjeničnog opisa potvrđene optužnice, koji se odnosi na oštećenog R.R.. nakon navoda daje oštećeni optuženog udario bocom od „Coca Cole“ u glavu, izostavio navod „ uslijed čega je doveden bez svoje krivnje ujaku razdraženost ili prepast napadom malodobnog R.“ ne mijenjajući dalji nastavak činjeničnog opisa koji glasi „te potom oštricom noža na preklop čakijom sivo-cme boje, ukupne dužine 15 cm, sa oštricom dužine 6,5 cm, iako je bio svjestan da malodobnog R.R. može usmrtiti, a što je i htio, istom zadao nije povrijedio član 290. ZKP FBiH jer optuženom izmijenjenom optužnicom nije stavio na teret novo djelo	Vrhovni sud Federacije BiH 03 O K 020802 22 Kž 11

Presuda	Vežanost presude za optužbu	Odredbom članka 295. stavak 1. ZKP FBiH je propisano da se presuda može odnositi samo na osobu i samo na djelo koje je predmet optužbe sadržane u potvrđenoj, odnosno na glavnom pretresu izmijenjenoj optužnici. Ova odredba dakle, rješava pitanje subjektivnog i objektivnog identiteta optužbe i presude i sud je po istoj zahtjev tužitelja dužan riješiti bez prekoračenja njegovih granica, tužitelja. U konkretnom slučaju, iz obrazloženja pobijane presude proizlazi da je sud iz činjeničnog opisa izmijenjene optužnice ispustio činjenice koje je izmijenjena optužnica sadržavala, na koje je ukazano žalbom kantonalne tužiteljice, koje međutim nemaju svoju kaznenopravnu samostalnost. Izostavljanjem tih činjenica iz izmijenjene optužnice koje ne predstavljaju radnju izvršenja djela i njegove posljedice, koje nemaju svoju kaznenopravnu samostalnost, sud nije propustio da riješi predmet optužbe, pa nije učinio bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka h) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 10 O K 004003 22 Kž 3
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Propustom prvostepenog suda da odgovori na konkretne i relevantne prigovore odbrane kojima se osporava prijedlog tužitelja za određivanje, odnosno, produženje pritvora, dovodi se u pitanje svrha održavanja ročišta povodom prijedloga tužitelja za određivanje odnosno produženje pritvora obzirom da ono upravo služi tome da se suprotnoj strani, odnosno braniteljima i osumnjičenim (optuženim) omogući da se izjasne o svim, za njih bitnim pitanjima povodom prijedloga tužitelja za produženje pritvora jer se radi o kontradiktornom raspravljanju pred sudom tokom kojeg se odbrani daje mogućnost da koristi svoje zakonsko pravo da osporava okolnosti koje su bitne za odlučivanje o pritvoru, i slijedom toga postoji i obaveza suda da takve prigovore ocijeni na odgovarajući način, te kako prvostepeni sud nije uzeo u razmatranje prigovore odbrane niti naveo konkretne razloge da li su činjenice i okolnosti na koje je odbrana ukazivala tokom postupka od kakvog značaja za donošenje pobijanog rješenja, jer osumnjičeni (optuženi) ima pravo da zna razloge zašto su istaknuti prigovori osnovani ili neosnovani, to pobijano rješenje ne sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, a istovremeno je povrijeđeno i njegovo pravo na odbranu i učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 O K 007187 22 Kž 2
Žalbeni osnovi	Bitna povreda odredaba krivičnog postupka – sud bio	Kada se žalbom ukazuje na postojanje okolnosti koje izazivaju razumnu sumnju u nepristrasnost sudije iz člana 39. tačka f) ZKP FBiH, neće se raditi o bitnoj povredi odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka b) ZKP FBiH, jer ona može	Vrhovni sud Federacije BiH

	nepropisno sastavljen ili je u izricanju presude učestvovao sudija koji nije učestvovao na glavnom pretresu ili koji je pravomoćnom odlukom izuzet od suđenja	postojati samo ukoliko se utvrdi postojanje nekog od zakonom propisanih razloga za izuzeće iz člana 39. tač. a) do e) ZKP FBiH.	08 O K 003162 22 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Sud je u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH, dužan sadržinu iskaza svjedoka (kao i drugih dokaza) iznijeti u obrazloženju presude samo u njihovim bitnim dijelovima pri iznošenju razloga zbog kojih neku činjenicu smatra dokazanom ili nedokazanom i u mjeri u kojoj je to nužno za obrazloženje činjeničnog utvrđenja suda te nije učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH time što sud u obrazloženju presude nije naveo sadržaj iskaza svjedoka u cjelini.	Vrhovni sud Federacije BiH 02 O K 001504 22 Kž 2
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	Usljed propusta da u obrazloženju presude navede konkretne razloge zašto dio iskaza optuženog u svojstvu svjedoka (za kojeg je pravilno navedeno daje protivrječan drugim izvedenim dokazima) nalazi neuvjerljivim, nelogičnim, očigledno usmjerenim na izbjegavanje krivične odgovornosti i sa kojim izvedenim dokazima nalazi da je u suprotnosti, ocjena vjerodostojnosti iskaza optuženog u svojstvu svjedoka koji se odnosi na odlučne činjenice za postojanje predmetnog krivičnog djela (prepravke u sadržaju dokumentacije) ostala je na nivou paušalnih tvrdnji, što je suprotno odredbi člana 305. stav 7. ZKP FBiH. Ovaj propust ima za posljedicu da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, na koji način je učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 037056 22 Kž

Žalbeni osnovi	Bitna povreda – povrijeđeno pravo na odbranu	Kada je sud, ne izjasnivši se o osnovanosti prigovora branitelja o zakonitosti dokaza, rješenje o produženju pritvora osumnjičenima zasnovao na njihovim iskazima datim prilikom ispitivanja u policijskim upravama za koje je branitelj osumnjičenog na ročištu za razmatranje prijedloga za produženje pritvora, iz razloga iznesenih na tom ročištu, tvrdio da su nezakoniti dokazi na kojima se ne može zasnivati sudska odluka, učinio je bitnu povredu odredaba kaznenog postupka iz članka 312. stavak 1. točka d) ZKP FBiH jer je povrijedio pravo osumnjičenog na odbranu.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 O K 022893 22 Kž
Žalba na prvostepenu presudu Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Zabrana reformatio in peius Trajanje privremenih mjera osiguranja	Kako je odredbom člana 322. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine propisano da, ako je podnesena žalba samo u korist optuženog, presuda se ne smije izmijeniti na njegovu štetu, koja odredba se shodno članu 338. istog zakona primjenjuje i na postupak odlučivanja o žalbi na rješenje, onda u ponovljenom postupku odlučivanja, nakon što je povodom žalbi odbrane i povezanih osoba ukinuto ranije prvostepeno rješenje o određivanju privremenih mjera osiguranja, a koje nije osporavano žalbom nadležnog kantonalnog tužitelja, privremene mjere osiguranja nisu mogle biti određene u dužem trajanju, zbog čega je postupljeno na štetu optuženih i povezanih pravnih osoba i time je povrijeđeno pravilo zabrane reformatio in peius iz odredbe člana 322. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 031067 22 Kž 30
POSEBNI POSTUPCI			
Postupak za primjenu mjera sigurnosti, za oduzimanje imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom i za opozivanje uvjetne osude	Postupak u slučaju neuračunljivosti	U postupku u slučaju neuračunljivosti trajanje pritvora u skladu sa članom 410. stav 2. ZKP FBiH, veže se za određene faze krivičnog postupka, na način da se u fazi istrage rokovi računaju u skladu sa odredbom člana 149. ZKP FBiH, u fazi nakon potvrđivanja optužnice u skladu sa odredbom člana 151. st. 2. i 3. ZKP FBiH, a nakon donošenja presude u ovom slučaju trajanje pritvora se veže za rok iz pravomoćnog rješenja o privremenom određivanju prisilnog smještaja.	Vrhovni sud Federacije BiH 08 O K 006820 22 Kž 4
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima	Uslovi za izvršenje strane sudske prakse u krivičnim stvarima	Prihvatanje izvršenja sudske presude za kaznu ispod šest mjeseci je izuzetak od pravila i to za posebne slučajeve za koje se mora dostaviti obrazloženje u pogledu posebnih okolnosti, a kako bi Sud morao raspraviti i konačno odlučiti da li će na određeni predmet primijeniti ovakav izuzetak.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 044634 23 Kž

<p>Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima</p> <p>Postupak za pružanje međunarodne pravne pomoći i izvršenje međunarodnih ugovora u krivičnopravnim stvarima</p>	<p>Osnovi za odbijanje pravne pomoći</p> <p>Izvršenje presude inozemnog suda/Uslovljavanje izvršenja</p>	<p>Između Bosne i Hercegovine i Republike Hrvatske na snazi je Sporazum o međusobnom izvršenju sudskih odluka u krivičnim stvarima, koji svojim članom 15. na jasan način propisuje da se izvršenje strane sudske presude provodi isključivo prema pravu države izvršenja, te ni jedna odredba Sporazuma ne predviđa mogućnost uslovljavanja načina izvršenja, već jedini kriterij i ograničenje jeste da se prilikom preuzimanja izvršenja osuđeni ne smije dovesti u teži krivično-pravni položaj od onog koji bi imao u državi presuđenja.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine</p> <p>S1 3 K 044634 23 Kž</p>
---	--	---	---

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini²
10. do 23. april 2023. godine

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Opći dio			
Kazne	Zamjena kazne zatvora	"U situaciji kada je izrečena kazna zatvora do jedne godine zamijenjena novčanom kaznom, zakonodavac nije propisao mogućnost da Sud za plaćanje novčane kazne odredi duži rok od onog zakonom definisanog, niti je ostavio mogućnost plaćanja novčane kazne u ratama. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 019895 23 Kž 3
Posebni dio			
	Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti	"Kod krivičnog djela Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti potrebno je da radnja učinjenja bude samo objektivno pogodna da prouzrokuje ili intenzivira nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju. Krivično djelo Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti je svršeno samim poduzimanjem neke aktivnosti koja može dovesti do izazivanja ili raspirivanja mržnje ili netrpeljivosti, to jeste nije neophodno da su te aktivnosti dovele do nastupanja posljedice."	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 039045 22 Kžk
	Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti	"Redovni sudovi prilikom oglašavanja optuženog krivim za krivično djelo Izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora ili netrpeljivosti su dužni razmotriti i utvrditi i to da li je takvo ograničenje slobode izražavanja u cilju zaštite nekog od legitimnih ciljeva koje ima u vidu odredba člana 10. stav 2. EKLJP."	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 039045 22 Kžž
	Nesavjestan rad u službi	"Kada optuženi započete službene radnje i dovrši, ostvarivši obilježja bića krivičnog djela Nesavjestan rad u službi iz člana 224. stav 2. u vezi stava 1. KZ BiH, ali uz izostanak posljedice (teže povrede prava drugog ili imovinske štete) kao vida objektivnog uslova inkriminacije, u tom slučaju radnje optuženog nisu stekle karakter kažnjivih jer nije ispunjen dodatni uslov za postojanje ovog krivičnog djela. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 036755 22 Kž

² Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

➤ Krivično / Krivično procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Opće odredbe			
Osnovna načela Podnesci i zapisnici	Pravo na odbranu Obaveza sastavljanja zapisnika Snimanje audio ili audiovizuelnim sredstvima	"Neosnovan je prigovor odbrane da je došlo do kršenja prava na odbranu jer nisu sačinjeni pisani zapisnici o glavnom pretresu, obzirom da odredba člana 155. ZKP BiH propisuje snimanje glavnog pretresa uređajem za audio ili audio-vizuelno snimanje, te u takvoj situaciji se ne vodi klasnični pisani zapisnik sadržaja procesnih radnji, već se konstatuju procesne radnje u bitnom, a po zahtjevu stranaka ili ovlaštenih službenih osoba, audio snimak može se prepisati ili se može dostaviti optički zapis sa audio zapisom glavnog pretresa. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 018193 22 Krž 5
Pritvor	Žalba protiv rješenja o određivanju pritvora Ukidanje pritvora	"Okolnosti nepostojanja daljnje opravdanosti pojedinih pritvorskih osnova, ne implicira isključenje svih posebnih razloga, zbog čega je svaki od uslova iz člana 132. stav (1) ZKP BiH potrebno posebno i svestrano ocijeniti, te donijeti zaključke o tome koji bi od posebnih pritvorskih razloga svoje opravdanje mogli naći u skladu sa konkretnim predmetom, te na osnovu tako ispravne analize zaključiti o opravdanosti mjere pritvora. U primjeni mjera obezbjeđenja prisustva i uspješnog vođenja krivičnog postupka, naročito dolazi do značaja individualizacija procjene okolnosti spram svakog lica ponaosob, zbog čega je upitno da li se može opravdano očekivati da će se određena mjera pokazati svrsishodnom u odnosu na određeno lice upravo iz razloga jer se pokazala uspješnom u odnosu na njegove saosumnjčenike. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 042622 23 Kž 4
Pritvor	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	" Optuženom se nakon potvrđivanja optužnice, prilikom redovne kontrole opravdanosti pritvora, mora u „razumnim intervalima“ omogućiti da bude saslušan pred vijećem suda koje odlučuje o njegovom pritvoru. "	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 031067 23 Kž 43

Posebni postupci			
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima Pretpostavke za izručenje	Dokazi za sumnju ili postojanje pravosnažne osuđujuće presude	"U ekstradicijskom postupku utvrđivanja pretpostavki za izručenje, vanraspravno vijeće nije ovlašteno utvrđivati sve okolnosti iz kojih proizilazi postojanje osnovane sumnje prema potraživanom, već samo postojanje dokaza za standard sumnje da je lice čije se izručenje traži učinilo određeno krivično djelo. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 044779 23 Kž 2
Zakon o međunarodnoj pravnoj pomoći u krivičnim stvarima Pretpostavke za izručenje	Uslovi propisani bilateralnim ugovorom	"Nisu ispunjene zakonske pretpostavke za izručenje potraživanog državljanina Republike Srbije radi izvršenja pravosnažno izrečene kazne zatvora ako trajanje kazne zatvora koje treba izvršiti ne iznosi najmanje 4 mjeseca. "	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 K 044779 23 Kž

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete	Naknada materijalne štete	"Zakonima iz oblasti poreza građana reguliše se pitanje obaveze građana prema državi u odnosu na ostvareni dohodak i ne odnosi se na odnos štetnika i oštećene osobe. Oštećeni se dovodi u isti položaj prije nastanka štete, pa u stvarni iznos štete, koja nije nadoknađena, ne uračunavaju se eventualni rashodi-porezi."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 211172 22 Rev 2
Prouzrokovanje štete	Naknada štete u slučaju tjelesne povrede ili narušenja zdravlja	"Invalidski dodatak je po svojoj svrsi i pravnoj prirodi svojevrsna naknada za oštećenje organizma koje ima za posljedicu smanjenu životnu aktivnost, pa zbog toga što se tom invalidninom uklanjaju iste štetne posljedice kao i pravičnom novčanom naknadom za duševne bolove zbog umanjene životne aktivnosti, lična invalidnina se uračunava u novčanu naknadu za duševne bolove zbog umanjena životne aktivnosti, a ne u naknadu materijalne štete."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 211172 22 Rev 2

Prouzrokovanje štete	Objektivna odgovornost za štetu	"Postojanje protivpravnosti, kao jedne od općih pretpostavki odgovornosti za štetu, ogleda se u tome što tuženi nije ispunio svoju ugovornu obvezu i omogućio tužitelju nesmetano korištenje koncesije zbog čega je ta radnja protupravna (neispunjenje ugovora), te je istodobno i štetna radnja jer je izazvala povredu subjektivnog obligacionog prava tužitelja kao povjerioca."	Vrhovni sud Federacije BiH 51 O P 065412 22 Rev 3
Prouzrokovanje štete Naknada materijalne štete	Objektivna odgovornost za štetu Podijeljena odgovornost	"Kod činjenice da je skup vozila bio tehnički ispravan u vrijeme nastanka štetnog događaja, okolnost da je prethodni kvar na skupu vozila otklonila osoba koja za to eventualno ne posjeduje adekvatno obrazovanje, sama po sebi, ne dovodi ni do djelimične odgovornosti tuženog za štetu budući da je kvar uspješno otklonjen. "	Vrhovni sud Federacije BiH 127 O Rs 075190 23 Rev
Prouzrokovanje štete	Objektivna odgovornost za štetu Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete	"Viša sila predstavlja događaje čija moć prelazi i moć samog čovjeka, događaje koji su nepredvidivi i neotklonjivi, te djeluju izvana i svojim načinom i snagom prekidaju upravo uzročnu vezu između učinjene štete i onog uzroka za koji određena osoba odgovara, a koja se sva obilježja trebaju steći u isto vrijeme da bi se događaj smatrao višom silom."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 650570 23 Rev
Prouzrokovanje štete	Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete	"Kao pravno relevantni uzrok štete uzima se samo onaj događaj čijem redovnom učinku odgovara konkretna šteta, bez djelovanja posebnih i neočekivanih okolnosti. "	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 650570 23 Rev
Prouzrokovanje štete	Oslobađanje od odgovornosti za naknadu štete	"Kako održavanje korita rijeka, nasipa, armirano-betonskih propusta je po Zakonu o vodama F BiH u nadležnosti Federacije, Kantona i Opština, to se ovi propusti u održavanju korita, koji su uticali na rast nivoa vodostaja rijeka, te nastanku štete tužitelju na gradilištu, ne mogu pripisati tuženom kao naručiocu građevinskih radova, zbog toga što u nadležnosti tuženog i njegovoj registrovanoj djelatnosti nije održavanje rijeka korita, nasipa i kanala, nego trećeg, saglasno odredbama Zakona o vodama F BiH."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Ps 650570 23 Rev
Ugovori	Osiguranje lica	"Ugovaratelj osiguranja može da vrši pravo otkupa sve dok (i samo dok) može da opozove odredbu o određivanju korisnika. Poslije toga, to jest poslije izjave korisnika da prima korist iz ugovora, kada određivanje korisnika postaje neopozivo, pravo otkupa prelazi na korisnika."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 501325 22 Rev

Ugovori	Zelenaški ugovor	"Za ocjenu da li postoji očigledna nesrazmjera, kako je propisana odredbom člana 141. stav (1) ZOO, tužitelj je trebao dokazati da postoji disproporcija kojom se narušava načelo ekvivalentnosti i da je ta disproporcija protivna izričitoj zakonskoj odredbi ili moralu društva, a da je na istu pristao u stanju nužde, ekonomske ovisnosti, što je objektivna okolnost koja se cijeni u svakom pojedinom slučaju s obzirom na pravnu prirodu posla. "	Vrhovni sud Federacije BiH 51 0 Ps 139665 22 Rev
Ugovori	Zaloga Zelenaški ugovor	"U okolnostima kada nije donesen poseban zakon kojim se određuje visina gornje granice za koju se može tražiti zaloga pokretne stvari u svrhu obezbjeđenja kredita i tada treba u svakom pojedinom ugovoru ocijeniti ima li elemenata zelenaškog ugovora."	Vrhovni sud Federacije BiH 51 0 Ps 139665 22 Rev
	Sticanje bez osnova	"Akti kojima je povrijeđeno pravo nekom licu, koja su donesena osnovom propisa koji je odlukom Ustavnog suda F BiH utvrđen neustavnim prestaju da važe, čime je otpao pravni osnov za naplatu iznosa koji su naplaćeni osnovom tih akata."	Vrhovni sud Federacije BiH 25 0 Ps 054093 22 Rev
Prestanak obaveze Prouzrokovanje štete	Zastarjelost Naknada štete u slučaju tjelesne povrede ili narušenja zdravlja	"Za štetu, koja se sastoji u izgubljenju zaradi zbog privremene nesposobnosti za rad za vrijeme liječenja, oštećeni saznaje prestankom privremene nesposobnosti za rad jer tada saznaje za njen obim i posljedice štetne radnje, od kada teče rok zastarijevanja potraživanja naknade za taj oblik štete."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 211172 22 Rev 2
STVARNO PRAVO			
Sticanje vlasništva na osnovu zakona	Sticanjem od nevlasnika	"Zakonski nasljednici ostavitelja nemaju aktivnu legitimaciju za podnošenje vlasničke tužbe kada je upis ostavitelja neistinit jer je utvrđeno da je nekretnine prodao za života, pa ni zakonski nasljednici nisu mogli od nevlasnika steći pravo vlasništva na nekretninama po rješenju o nasljeđivanju."	Vrhovni sud Federacije BiH 28 0 P 064811 23 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika Parnični postupak/ Žalbeni razlozi	Pobijanje odluke disciplinskih organa Pogrešna primjena materijalnog prava	"U građanskim sporovima u kojima se poništavaju odluke disciplinskih organa, sud nema punu jurisdikciju, već isključivo cijeni zakonitost odluke disciplinskog organa sa aspekta procesnog i materijalnog prava. Ispitivanje odluke disciplinskog organa sa aspekta procesnog prava podrazumijeva ocjenu zakonitosti provođenja disciplinskog postupka i ispitivanje istinitosti činjenica koje su utvrdili disciplinski organi na osnovu provedenih dokaza, dok se ispitivanje zakonitosti izrečene mjere sa aspekta primjene materijalnog prava odnosi na ispitivanje pravilnosti primjene propisa o disciplinskoj odgovornosti."	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 036853 22 Gž

Prestanak radnog odnosa	Mobing	"Preporuka Ombudsmena za zaštitu ljudskih prava BiH je dokaz vjerovatnosti diskriminacije, pa kada tužitelj u postupku izjavi da dvije njegove žalbe tom Uredu nisu prihvaćene kao osnov za preporuku, on mora na drugi način dokazati vjerovatnost mobinga."	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 Rs 497933 22 Rev 2
Zaštita od diskriminacije/ Dokazi	Preporuka Ombudsmena		
MEĐUNARODNO PROCESNO PRAVO			
	Priznanje strane sudske odluke	"Izvod iz inozemnog dekreta o promjeni prezimena i imena nije izjednačen sa sudskom odlukom, odnosno sudskim poravnanjem, pa se priznanje takvog akta ne vrši u sudskom postupku priznanja strane sudske odluke, nego se vrši legalizacija izvoda iz matičnih knjiga iz inozemstva u upravnom postupku propisanom Uputstvom."	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 V 042533 23 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini³
24. aprila do 7. maja 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
	Državljanstvo	Osnovan je zaključak organa i suda da tužilac koji je rođen u Venecueli čiji je državljanin i gdje mu je prebivalište, ne ispunjava uslove za sticanje državljanstva BiH-RS po osnovu porijekla (oca), jer uz zahtjev, a ni u toku postupka nije dostavio dokaz da se do navršene 23 godine života prijavio radi upisa kao državljanin BiH kod nadležnog organa u BiH ili inostranstvu, kao što nije dostavio dokaz da je duže boravio u BiH radi vaspitanja ili školovanja, pri čemu ne spada u kategoriju lica koja bi inače ostala bez državljanstva.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026410 21 Uvp
Obrazovanje i vaspitanje	Imenovanje i razrješenje upravnog odbora univerziteta	Pravilno je tuženi postupio kada je neaktivnost, nesaradnju i nekomuniciranje tužiteljice kao člana-predstavnika akademskog osoblja Univerziteta iz S.R. regije u Upravnom odboru Univerziteta u I., sa dekanima regije za koju je izabrana kao predstavnik, podveo pod nesposobnost za obavljanje te dužnosti, jer takvo postupanje nije omogućilo realizaciju interesa akademskog osoblja Univerziteta te regije.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 004847 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Provođenje promjene u katastarskom operatu	Zahtjev tužioca za izmjenu posjednika u katastarskom operatu izvođenjem predloženih dokaz je neosnovan, jer je pravosnažnom presudom Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu broj: 75 0 P 000544 13 P 2 od 26.5.2015. godine odbijen njegov zahtjev za utvrđivanje prava vlasništva i posjeda na predmetnoj parceli.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026335 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Provođenje promjene u katastarskom operatu	Pravilan je zaključak organa i suda da nisu ispunjeni uslovi za provođenje promjene u katastarskom operatu na temelju pravosnažnog rješenja Osnovnog suda u Mrkonjić Gradu broj 75 0 V 009862 09 V od 13.05.2010. godine, jer to rješenje kojim je odlučeno o promjeni naziva korisnika, ne predstavlja odluku suda i drugih državnih organa koji odlučuju o promjeni prava na nekretninama.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026934 21 Uvp

³ Sve sudske odluke navedene u dokumentu možete pronaći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Upravni postupak			
Opšta načela	Prethodno pitanje	Rješenje kojim se odlučuje o spornom pravu svojine kao prethodnom pitanju u postupku eksproprijacije ima pravno dejstvo samo u tom postupku, pa kao takvo ne predstavlja pravni osnov da se u dispozitivu rješenja kojim se odbija prijedlog za eksproprijaciju, naloži uknjižba prava svojine i posjeda u korist Republike Srpske.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026233 21 Uvp
Ponavljjanje/ Obnova postupka	Rješavanje o ponavljanju /obnovi postupka	Iz sadržaja prijedloga za ponavljanje upravnog postupka ne može se razaznati iz kojeg osnova sadržanog u članu 234 tačka 1 do 11 ZOUP tužilac traži ponavljanje upravnog postupka okončanog rješenjem Komisije za implementaciju člana 152 Zakona o radu od 15.5.2015. godine. Tužilac prijedlogom za ponavljanje upravnog postupka osporava način uručenja prvostepenog rješenja, što ne potpada ni pod jednu tačku člana 234 ZOUP kao osnova za ponavljanje upravnog postupka, a nižestepeni sud se upustio u razmatranje načina dostavljanja prvostepenog rješenja od 15.5.2015. godine, što može biti predmet raspravljanja u redovnom postupku (po žalbi), a nije ispitivao razloge za ponavljanje upravnog postupka kako to pravilno ističe tuženi u zahtjevu.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029832 22 Uvp

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Parnični postupak			
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	Ukoliko se zahtjev na nekretninu, koja je bila predmet pravnog prometa prije zaključenja Aneks „G“ Sporazuma o pitanju sukcesije između država sljednica bivše SFRJ, ne odnosi na vraćanje u prvobitno stanje, nego na spor o priznanju prava vlasništva nepokretne imovine koja se nalazi u državi nasljednici, takav spor spada u sudska nadležnost, jer je širi od zahtjeva za predaju nekretnine koji se podnosi upravnoj službi. Odluka Vijeća ministara BiH o sprovođenju Aneksa „G“ u članu 2. propisuje organe kojima građani i pravna lica iz država sukcesora SFRJ podnose zahtjeve za vraćanje u prvobitno stanje. Dakle, citirana odredba ne reguliše pitanje vlasničkih prava, pa proizilazi da rješenje spora o pitanju vlasništva nije u nadležnosti organa koji odlučuju o vraćanju prava u prvobitno stanje, budući da je spor o vlasništvu nad nekretninom u isključivoj nadležnosti redovnih sudova.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 036189 22 Gž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁴
8. do 14. maj 2023. godine

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo - posebni dio			
	Prevara u privrednom poslovanju	Krivično djelo Prevara u privrednom poslovanju može se počinuti samo sa direktnim umišljajem, kao oblikom vinosti.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 097825 22 Kž
	Prevara u službi	Krivično djelo Prevara u službi predstavlja poseban vid prevare koje čini službeno ili odgovorno lice u obavljanju službe, u namjeri da sebi ili drugome pribavi protivpravnu imovinsku korist. Dakle, ovo krivično djelo može se izvršiti samo sa direktnim umišljajem koji obuhvata prevarnu namjeru – namjeru pribavljanja protivpravne imovinske koristi za sebe ili drugog.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 127584 23 Kž 2

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacije (obaveze)	Sticanje bez osnova	Pod sticanjem bez osnova se podrazumijeva sticanje stvari ili prava ili koristi, koje su ušle u svojinu sticaoca, a do tog sticanja je došlo bez pravnog osnova.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 128242 21 Rev

⁴ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

STVARNO PRAVO			
Službenosti	Stvarne službenosti	Okolnost da u trenutku donošenja prvostepene presude nije osigurana druga putna veza predstavlja smetnju za ukidanje prava službenosti puta.	Vrhovni sud Republike Srpske 78 O P 031158 21 Rev
Založno pravo	Hipoteka	Založno pravo na nepokretnostima (hipoteka) stiče se upisom u javnu knjigu, a njen predmet može da bude jedan realan dio nepokretnosti (stan ili poslovna prostorija kao realni dio zgrade).	Vrhovni sud Republike Srpske 86 O P 047369 22 Rev
RADNO PRAVO			
Diskriminacija ESLJP Naknada materijalne štete	Zaštita od diskriminacije Član 14. Zabrana diskriminacije Obična šteta	Diskriminacija zasnovana na različitom postupanju postoji u slučaju kada su zaposlenici iste organizacione jedinice koji obavljaju poslove iste složenosti i obima razvrstani u različite platne razrede na osnovu činjenice da je poslodavac radna mjesta tužitelja svrstao protivno podzakonskim aktom. Ovo utvrđenje je osnov za potraživanje naknade štete u vidu razlike plate, koje obaveze se poslodavac ne može osloboditi usljed činjenice da je postupao u skladu sa instrukcijama ministarstva koje vrši kontrolu nad primjenom Zakona o platama i naknadama u institucijama Bosne i Hercegovine.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 041596 22 Gž
Pobijanje odluke disciplinskih organa	Povreda radne obaveze	Zloupotreba prava na odsustvovanje sa rada zbog privremene spriječenosti za rad predstavlja svaka radnja zaposlenog kojom se to pravo koristi suprotno razlozima zbog kojih je ustanovljeno.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 040409 22 Gž
Pobijanje odluke disciplinskih organa	Disciplinska odgovornost	Odluka disciplinskih organa sastoji se od iskaza o odgovornosti za učinjenu povredu radne obaveze i iskaza o izrečenoj disciplinskoj mjeri. Ova dva iskaza predmet su odvojenog presipitivanja u sudskom postupku u kome se zakonitost i pravilnost procjenjuje na osnovu sasvim različitih parametara. Ukoliko se utvrdi nezakonitost iskaza o odgovornosti, bilo u pogledu proceduralnih propusta bilo u pogledu mana činjeničnog stanja, to obavezno ima za posljedicu nezakonitost iskaza o izrečenoj mjeri. Međutim, ukoliko se utvrdi da je izrečena disciplinska mjera koja nije propisana zakonom, to nema uticaja na iskaz o odgovornosti. U tom slučaju sud će poništiti iskaz o izrečenoj sankciji, a	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 040409 22 Gž

		ostaviti na snazi iskaz o odgovornosti, jer se na ovaj način zaposlenik, iako nije sankcionisan, ne eksulpira od utvrđene odgovornosti što može poslužiti poslodavcu kod eventualnih zahtjeva za naknadu štete ili da svjedoči o nedisciplini zaposlenika kod ponavljanja povreda.	
Pobijanje odluke disciplinskih organa	Rokovi	<p>U postupcima poništavanja odluka disciplinskih organa, rokovi zaštite prava propisani podzakonskim aktima primijenjuju se kao lex specialis u odnosu na rokove koji su propisani Zakonom o radu u institucijama BiH, iz razloga što se u disciplinskom postupku ne odlučuje o pravima zaposlenika, nego se utvrđuje odgovornost zaposlenika, pa se radi o sasvim dva različita postupka čijem karakteru ne odgovaraju isti rokovi za sudsku zaštitu.</p> <p>Svrha i priroda disciplinskog postupka, propisano načelo hitnosti i kratki rokovi zastarijevanja vođenja disciplinskog postupka potvrđuju neprimjerenosti primjene zakonskih rokova sudske zaštite povrijeđenog prava iz rada na sudsku zaštitu povodom provedenog disciplinskog postupka.</p>	<p>Sud Bosne i Hercegovine</p> <p>S1 3 P 040409 22 Gž</p>

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Revizija	Dozvoljenost/ dopuštenost revizije	Vrhovni sud će dozvoliti raspravljanje o inače nedozvoljenoj reviziji ako iz odluke Ustavnog suda Bosne i Hercegovine, proizlazi potreba da se preispita ranije zauzeti stav o nekom materijalnopravnom ili procesnopravnom pitanju.	<p>Vrhovni sud Republike Srpske</p> <p>87 0 P 023657 22 Rev</p>

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁵
15. do 21. maj 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Izborni zakon BiH	Birački spisak Centralni birački spisak	Stavljanjem na uvid javnosti Izvoda iz centralnog biračkog spiska koji sadrži lične podatke koji nesumnjivo identifikuju registrovanog birača, Centralna izborna komisija je postupila protivno odredbi člana 3.11. Izbornog zakona BiH, iz koje proizilazi obaveza primjene principa iz Zakona o zaštiti ličnih podataka BiH.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 038648 23 Uvp
Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama	Član 14. Zabrana diskriminacije	Centralna izborna komisija BiH treba da pronađe mehanizam za sprječavanje zloupotreba podnošenja prijave za glasanje izvan Bosne i Hercegovine, a ne da se ovaj postupak zaštite obezbjeđuje objavljivanjem ličnih podataka glasača u onom obimu kojim se zalazi u njihov privatni život, pri tom stavljaajući teret na glasače da brinu o zaštiti od zloupotrebe prava na glasanje.	
Penzijsko i invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Ukoliko prva država ugovornica omogućava podnosiocu da podnese zahtjev i prije ispunjavanja uslova za ostvarivanje prava na starosnu penziju u pogledu godina života, a pravo na starosnu penziju priznaje od momenta ispunjavanja uslova, onda druga država ugovornica primjenom svojih propisa odlučuje da li imenovani u momentu prijema zahtjeva i odlučivanja o zahtjevu ispunjava uslove za ostvarivanje prava na penziju.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 028932 22 Uvp
Branilačko/boračka-invalidska zaštita	Lična invalidnina	Zahtjev stranke za utvrđivanje svojstva ratnog vojnog invalida i priznavanje prava na invalidninu, po osnovu bolesti nepoznate ili multifaktorijalne etiologije iz odredbe člana 40. stav 3. važećeg Zakona o pravima boraca, vojnih invalida i porodica poginulih boraca Odbrambeno - otadžbinskog rata Republike Srpske, koji je podnesen nakon stupanja na snagu tog zakona, odbaciće se kao nedopušten.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006011 21 Uvp

⁵ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Imovinsko-pravni odnosi	Uspostavljanje svojinsko-pravnih odnosa	Osnovano je sud podržao zaključak organa da nisu ispunjeni uslovi za prestanak državne svojine i uspostavljanje ranijeg vlasničko-pravnog odnosa, jer je zemljište privedeno namjeni u skladu sa planskim dokumentom koji je važio u vrijeme izuzimanja zemljišta, u koju svrhu su izvedena dva vještačenja po vještacima građevinsko-arhitektonske struke koji jesu utvrdili da predmetna ulica do dana podnošenja zahtjeva tužioca nije građevinski dovršena, ali nisu doveli u pitanje odlučnu okolnost da ista na terenu od momenta izuzimanja predstavlja javnu saobraćajnicu, ulicu makadamske izvedbe sa ugrađenim svim podzemnim instalacijama, koja služi svima pod jednakim uslovima i u funkciji je stambenih objekata koji su izgrađeni uz istu, o čemu je nalaz i mišljenje dao vještak saobraćajne struke, koji suprotno navodima tužioca jeste kompetentan da se o ovoj odlučnoj okolnosti izjasni.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029067 21 Uvp
Energetika	Energetika	Opšti uslovi jasno ukazuju na predaju u posjed, kao bitan momenat prestanka ugovora o snabdijevanju usljed promjene vlasništva nad objektom krajnjeg kupca, pa je pravilno osporenim aktom uspostavljena posljedna faktička vlast, pri čemu je učinjeno da je električna energija dostupna objektu, dok stranke u imovinskom sporu ne riješe taj i posjedovni spor.	Vrhovni sud Republike Srpske 15 0 U 004759 21 Uvp
Upravni postupak			
Žalba	Rješavanje drugostepenog organa po žalbi	Kako u spisu upravnog predmeta nema dokaza da je rješenje Opštinskog suda u Prijedoru od 26.01.1981. godine dostavljeno H. S. B. (majci tužioca, koja je u međuvremenu umrla), niti da je bila upoznata sa sadržajem navedenog rješenja, a ista je bila upisana kao vlasnik na predmetnom zemljištu, to u konkretnom slučaju, njena žalba izjavljena protiv navedenog rješenja nije mogla biti odbačena kao neblagovremena.	Vrhovni sud Republike Srpske 16 0 U 001146 21 Uvp

➤ **Krivično / Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšte odredbe			
Troškovi krivičnog postupka	Odluka o troškovima krivičnog postupka Troškovi krivičnog postupka kad se optuženi oglasi krivim	U drugostepenom postupku odlučivanja o visini troškova krivičnog postupka Sud neće cijeliti kao relevantne žalbene navode osuđenog koji se odnose na njegovu tešku materijalnu situaciju i molbu da troškove krivičnog postupka plati u ratama. Plaćanja troškova krivičnog postupka u ratama zbog teške materijalne situacije osuđenog zakon nije propisao kao mogućnost, ali te okolnosti sud će cijeliti tokom izvršenja rješenja o troškovima krivičnog postupka.	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 032530 23 Kž

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika	Zaštita od diskriminacije	Nejednako postupanje u ostvarivanju prava iz rada ne teži legitimnom cilju kada zaposlenik prema važećem podzakonskom aktu neostvaruje pravo na dodatak na platu za razliku od zaposlenika koji obavljaju poslove radnog mjesta sa istim opisom zadataka, odgovornosti i složenosti poslova. Budući da su bili ispunjeni svi zakonski uslovi za donošenje izmjena podzakonskog akta kojim bi se za radno mjesto tužitelja propisalo pravo na dodatak na platu, a tužena je to propustila učiniti, došlo je do diskriminacije, jer opisano postupanje nije zasnovano na objektivnoj i razumnoj opravdanosti.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 040155 22 Gž

➤ Građansko pravo / građansko procesno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
STANDARDI ZAŠTITE LJUDSKIH PRAVA			
Član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama Zakon o zaštiti prava na suđenje u razumnom roku pred sudom Bosne i Hercegovine	Suđenje u razumnom roku Parnica Kriteriji Neosnovanost zahtjeva	Neosnovan je zahtjev za zaštitu prava na suđenje u razumnom roku u okolnostima kada je prvostepeni sud tokom cijelog postupka održao kontinuitet zakazivanja i održavanja ročišta, imajući u vidu i vanredne okolnosti koje se odnose na pandemiju, pritom poštujući sva procesna prava stranaka.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Zup 044958 23 Zupž
		Činjenica da je tužena, prije pravosnažnog okončanja postupka, u cijelosti izvršila utuženo pravo, značaj predmeta spora za podnosioca zahtjeva je objektivno manji.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Zup 044958 23 Zupž
		Pobijajući odluku o povredi prava na pravično suđenje, ukazivanjem da su u ponovnom postupku usvojeni novi dokazi, mogu biti samo predmet raspravljanja po žalbi o tužbenom zahtjevu, a ne po zahtjevu za povredu prava na suđenje u razumnom roku.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 Zup 044958 23 Zupž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁶
22. do 28. maj 2023. godine

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Prouzrokovanje štete Osiguranje	Odgovornost za štetu Regresni zahtjev	Odredbom člana 178. stav (4) Zakona o obligacionim odnosima propisano je da za štetu koju pretrpe treća lica, u slučaju nesreće izazvane motornim vozilima u pokretu, imaoći motornih vozila odgovaraju solidarno, a to prije svega znači da u odnosu na treću osobu (oštećenog) imaoći motornih vozila (štetnici) čija su motorna vozila prouzrokovala materijalnu i nematerijalnu štetu trećem licu, za štetu odgovaraju po objektivnom kriterijumu kauzalne odgovornosti bez obzira na krivicu, a ne po pravilima o subjektivnoj odgovornosti po osnovu krivice. Samim tim, treća osoba svoj odštetni zahtjev može usmjeriti prema bilo kojem od imalaca vozila ili istovremeno prema svima, pa ukoliko samo jedan od njih kao solidarni dužnik nadoknadi štetu u cjelosti, ima pravo na regresni zahtjev prema ostalim solidarno odgovornim štetnicima u smislu odredbe člana 208. Zakona o obligacionim odnosima (kada relevantno postaje pitanje ko je isključivi krivac odnosno koliki je stepen krivice imalaca motornih vozila koji su učestvovali u saobraćajnoj nesreći – štetnom događaju).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 129928 21 Gž
Prouzrokovanje štete	Objektivna odgovornost za štetu	Distribucija električne energije je opasna djelatnost, pa kada je tužitelju šteta uzrokovana u svezi sa distribucijom električne energije, distributer električne energije (tuženi) odgovara za štetu po principu kauzalne (objektivne) odgovornosti (odredbe članaka 173. i 174. Zakona o obligacionim odnosima), jer Zakon o obligacionim odnosima, imenujući opasnu stvar i opasnu djelatnost, gore spomenutim odredbama, uređuje objektivnu odgovornost za povećanu opasnost i utvrđuje pretpostavku uzročnosti, ali ujedno, odredbom „izuzev ako se dokaže da one nisu bile uzrok štete“ (opasna stvar i opasna djelatnost) postavlja je kao oborivu zakonsku pretpostavku.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 120095 22 Gž

⁶ Sve presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Naknada materijalne štete	Izmakla korist	U slučaju kada ne postoji uzročno-posljedična (kauzalna) veza između naknadne uplate beneficiranog staža od strane tuženog i povećanja tužiteljeve mirovine, prvostupanjski sud nije imao osnova prihvatiti tužbeni zahtjev i obvezati tuženog da tužitelju naknadi štetu, jer povećanje tužiteljeve mirovine nakon uplate beneficiranog staža nije posljedica te uplate, nego naprosto posljedica zakonskog rješenja da u slučaju kada je korisniku utvrđen iznos mirovine manji od najniže mirovine (kakav je ovdje slučaj), istome se mirovina ima isplaćivati u visini najniže (zajamčene) mirovine.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 115957 22 Gž
Naknada nematerijalne štete Parnični postupak	Zbog tjelesnih povreda Vještaci	Pitanje stepena naruženosti (lakši, srednji, jaki ili najteži oblik naruženosti) je usko stručno pitanje medicinskog karaktera.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 129928 21 Gž
Naknada nematerijalne štete Parnični postupak	Zbog tjelesnih povreda Vještaci	Pitanje straha (emocionalnog poremećaja) odnosno stanje straha i njegove posljedice može kompetentno vještačiti samo ljekar specijalista – psihijatar ili neuropsihijatar).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 129928 21 Gž
Ugovori	Osiguranje imovine	Kada je, po tvrdnjama tužioca (i materijalnoj dokumentaciji pročitanoj kao dokazi u ovom sporu) u saobraćajnoj nezgodi (koja predstavlja osigurani slučaj) tužilac povrijeđen (a nastala je šteta i drugom licu odnosno njegovom vozilu), za tužioca je samim činom takve nezgode nastupila zakonska obaveza da ostane na licu mjesta (uz određene izuzetke) i obavijesti najbližu policijsku stanicu o saobraćajnoj nezgodi te sačeka dolazak službenog lica koje obavlja uviđaj, te da se podvrgne ispitivanju pomoću odgovarajućih sredstava i aparata provjeri da li ima alkohola ili drugih opojnih sredstava u organizmu, dakle, radi se zakonskoj imperativnoj obavezi koja korespondira obavezama tužioca kao osiguranika po Uslovima za kasko osiguranje kao sastavnom dijelu zaključenog ugovora, a koje postupanje (činjenje i/ili nečinjenje) ne može predstavljati ništavu odredbu u smislu člana 918. Zakona o obligacionim odnosima (smisao, osim da isključi svoju obavezu ako je do nezgode došlo pod dejstvom alkohola ili drugih opojnih sredstava jeste svakako i da se sa sigurnošću mogu utvrditi sve relevantne činjenice i okolnosti nastupanja osiguranog slučaja, a što je u cilju obje ugovorne strane kod ugovora o osiguranju).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 O P 143197 22 Gž

PRIVREDNO PRAVO			
Ugovori	Mjenica	Zbog klauzule na mjenici „bez protesta“ ne postoji obaveza protestovanja predmetne mjenice prije podnošenja prijedloga za dozvolu izvršenja.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 005416 22 Gž

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Opšte odredbe	Presuđena stvar	Neosnovan je prigovor presuđene stvari kada su tužbeni zahtjevi zasnovani na različitim činjeničnim osnovama, odnosno kada u konkretnom slučaju stranka svoj zahtjev zasniva na pravnom institutu sticanja prava vlasništva građenjem na tuđem zemljištu, budući da je u postupku, koji je vođen i pravosnažno okončan pred sudovima, odbijen njen zahtjev za utvrđenje valjanog pravnog osnova za sticanje spornih nekretnina po osnovu zaključenog ugovora.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 089340 22 Gž 2
Osnovna načela Dokazi	Raspravno načelo Izvođenje dokaza	Predlaganje „prpratne dokumentacije“ kao materijalnih dokaza, nije dostatno sa aspekta identifikacije dokaza koje stranka predlaže niti sa aspekta identifikacije dokaza koji su izvedeni (pročitani) na glavnoj raspravi.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Ps 139402 22 Pž
Osnovna načela Dokazi	Slobodna ocjena dokaza Opće odredbe o dokazima	U situaciji kada pravilno zaključi da ne stoji osnov potraživanja istaknutog u tužbenom zahtjevu tužioca, prvostepeni sud nije u obavezi posebno cijeniti dokaze koji se tiču visine potraživanja (jer je potraživanje neosnovano).	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 P 143197 22 Gž
Sudske odluke Povreda odredaba parničnog postupka	Donošenje, pismena izrada i dostava Apsolutno bitne povrede	Prigovori aktivne i pasivne legitimacije po karakteru su materijalno pravni i odsustvo raspravljanja o ovim prigovorima u prvostepenoj presudi, ne može otkloniti žalbeni sud kroz primjenu materijalnog prava o kome vodi računa po službenoj dužnosti, jer se radi o nedostatku presude zasnovanoj na povredi procesnih odredbi koja povreda onemogućava stranke u raspravljanje pred sudom u žalbenom postupku.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 P 039783 23 Pž

VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Uređenje međa	Svojstvo posjednika u postupku uređenja međe ne mora se nužno dokazivati upisom nosioca prava posjeda u odgovarajućim evidencijama kod nadležnog organa (katastar), već isto svojstvo može biti dokazano i kroz faktičko stanje.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 V 038112 22 Gž 2

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁷
29. maja do 4. juna 2023. godine

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko materijalno pravo			
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine/ STICANJE PRAVA SVOJINE	Na temelju odluke suda ili drugog nadležnog organa	Rješenje o dosudi nepokretnosti je pravni akt koji vodi originarnom sticanju prava svojine ili prava raspolaganja (što znači i prava korištenja) na nekretninama u društvenoj svojini, svojina (dakle i pravo raspolaganja, pa i pravo korištenja) se stiče aktom dosuđenja nepokretnosti, po prodaji javnim nadmetanjem ili neposrednom pogodbom, a rješenje o dosudi je pravna činjenica koja dovodi do svojine kupca.	Vrhovni sud Republike Srpske 60 O Ps 025003 22 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacioni odnosi/Prouzro kovanje štete/Odgovornost za štetu	Odgovornost za štetu	Ljekar, kao stručno lice, ima obavezu povećane -profesionalne pažnje u obavljanju svog posla, što podrazumijeva poštovanje propisanih standarda u liječenju pacijenata i adekvatno pravovremeno poduzimanje mjera u toku liječenja, kada se za to ukaže potreba.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 271891 22 Rev
Obligacioni odnosi/Prouzro kovanje štete/Dejstva obaveza	Ugovorna kazna	Saopštenje vjerovnika dužniku da zadržava pravo na ugovornu kaznu zbog zakašnjenja, ima pravno dejstvo kad je učinjeno na bilo koji pouzdan način, pa se ta činjenica, ako nije unesena u zapisnik kojim se konstatuje izvršenje posla (ili ako takav zapisnik uopšte nije sačinjen) može dokazivati svim dokaznim sredstvima.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 O Ps 095003 23 Rev 2

⁷ Sve presude navedene u dokumentu možete naći u bazi sudske prakse koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Bazi takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini.

Obligacioni odnosi/Prouzro kovanje štete/ Dejstva obaveza	Pobijanje dužnikovih pravnih radnji	Za podnošenje tužbe za pobijanje pravne radnje dužnika (paulijanska tužba) nije uslov da je potraživanje vjerovnika utvrđeno pravosnažnom presudom, odnosno da je izvršno.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 260706 22 Rev 2
Obligacioni odnosi/Prouzro kovanje štete/ Naknada materijalne štete	Obična šteta	Po opštim načelima odgovornosti za štetu osnovne pretpostavke odgovornosti za štetu su postojanje subjekta pravnog odnosa, štetna radnja, krivica, uzročna veza, te postojanje štete. Nedostaje li jedan od njih, odgovornost za štetu ne može da postoji.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 530451 23 Rev
Obligacioni odnosi/Prouzro kovanje štete/ Naknada nematerijalne štete	Umanjenje životne aktivnosti	Tjelesna povreda u vidu prostrelna rane, kao laka tjelesna povreda, sama za sebe ne predstavlja osnovu za dosuđivanje pravične novčane naknade u smislu odredbe člana 200. ZOO, već njene posljedice propisane tom zakonskom odredbom. Smanjenje životne aktivnosti, kao posebna osnova za naknadu štete zbog duševnih bolova, obuhvata sva ograničenja u životnim aktivnostima oštećenog, koje je ostvarivao ili bi ih po redovnom toku stvari i u budućnosti izvjesno ostvarivao. Pod ograničenjem se podrazumijeva i obavljanje aktivnosti uz povećane napore ili pod posebnim uvjetima.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 489901 23 Rev
Obligacioni odnosi/Ugovori	Zakup	Članom 10. stav I. tačka e) Zakona o javnim nabavkama („Sl.glasnik BiH“, broj: 39/14) propisano je da se izuzeci od primjena odredaba ovog Zakona odnose, pored ostalih, i na ugovor o kupovini ili zakupu postojećih zgrada, druge nepokretne imovine, zemljišta ili prava koja iz njih proističu, bilo kojim finansijskim sredstvima, uz obavezu ugovornog organa da osigura transparentnost te procedure. Tuženi u skladu sa odredbom čl. 10. stav 1. tačka e) Zakona o javnim nabavkama ima obavezu da osigura transparentnost procedure o nabavci usluga zakupa poslovnog prostora, a svojim diskrecionim pravom, ima mogućnost, a i pravo da izabere kriterije na kojima će zasnovati svoju odluku o izboru najboljeg ponuđača, pa najbolja ponuda nije nužno ponuda sa najnižom, cijenom, već ekonomski najpovoljnija ponuda procijenjena na temelju najboljeg omjera između cijene i kvalitete.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 Ps 203105 21 Rev

PORODIČNO PRAVO			
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Kad bračni supružnik koji je uknjižen u zemljišnim knjigama kao isključivi vlasnik zajedničke nepokretnosti, založi te nepokretnosti kao sredstvo obezbjeđenja ugovora o kreditu koji je podigao blizak srodnik oba bračna supružnika, pretpostavka je da to čini uz saglasnost drugog bračnog supružnika.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 O P 212669 23 Rev
Imovinski odnosi	Imovinski odnosi bračnih partnera	Kad je imovina zajednički stečena radom bračnih drugova i ostalih članova domaćinstva, suvlasnički udio bračnih supružnika u odnosu na suvlasničke udjele ostalih članova porodičnog domaćinstva utvrdit će se prema kriterijima koji vrijede za sticanje suvlasništva, a zatim će se tako utvrđeni suvlasnički udio podijeliti između bračnih supružnika prema kriterijima koji vrijede za diobu bračne stečevine, dakle, u skladu sa zakonskom presumpcijom o jednakosti udjela. Navedena pravila predstoje i za slučaj izostanka navedenih pretpostavki za sticanje suvlasništva jednog od bračnih supružnika, pri čemu ostaju neokrnjena njegova prava da srazmjerno svom doprinosu u sticanju, prvo u porodičnoj zajednici pa potom u bračnoj zajednici - u kojoj navedeno potraživanje predstavlja bračnu stečevinu - ostvari svoj obligaciono pravni zahtjev u vidu pripadajućeg udjela u tom potraživanju, kao bračne stečevine.	Vrhovni sud Federacije BiH 36 O P 046094 21 Rev
PRIVREDNO PRAVO			
PRIVREDNO PRAVO	Izlučni povjerioci	Predmet izlučnog prava mogu biti samo individualno određene pokretne ili nepokretne stvari, stoga se novac kao generički određena stvar ne može izlučivati iz stečajne mase bez obzira kako je u nju dospio, jer povjerilac u odnosu na generičke stvari ima samo obligaciono ali ne i stvarno pravo.	Vrhovni sud Republike Srpske 59 O Ps 031500 22 Rev
STAMBENO PRAVO			
STAMBENO PRAVO	Zakup stana	Uslov za primjenu člana 30. stav 2. i 7. ZOSO je nezakonito useljenje i nepostojanje pravnog osnova, pa kako je tužitelj uselio u stan i koristio ga na temelju ugovora o zakupu, ne može se smatrati bespravnim korisnikom stana pa time ni steći stanarsko pravo temeljem navedene zakonske odredbe.	Vrhovni sud Federacije BiH 43 O P 177584 21 Rev

RADNO PRAVO			
RADNO PRAVO	Kolektivni ugovori	Sporazum o primjeni GKU KS koji su zaključili ovlašteni predstavnici zaposlenika, u dijelu kojim se mijenja osnovni kolektivni ugovor predstavlja izmjenu tog kolektivnog ugovora, zbog čega samo ugovarači mogu pobijati isti, a u pojedinačnoj parnici za potraživanja iz osnova GKU KS zaposlenik se ne može pozivati na neprimjenjivanje nekih odredbi tog Sporazuma.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O Rs 552322 23 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljednopravni ugovori	Ugovor o doživotnom izdržavanju	Raskid ugovora zbog neizvršavanja obaveze iz ugovora ne može tražiti primatelj izdržavanja, koji bez razloga, pod uticajem supruge, odbija primiti izdržavanje, iako je davatelj izdržavanja spreman svoju obavezu ispunjavati.	Vrhovni sud Federacije BiH 32 O P 349863 23 Rev
ZAŠTITA OD DISKRIMINACIJE			
Oblast primjene	Socijalna zaštita	U okolnostima kada je je Odlukom Ustavnog suda Bosne i Hercegovine utvrđeno da član 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom (Službene novine F BiH, broj: 14/09) nije u suprotnosti sa članom II/4. Ustava Bosne i Hercegovine, članom 14. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1. Protokola broj 12 uz Evropsku konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda, te da ista zakonska odredba nije diskriminirajuća, tada proizlazi da tužena usvajanjem navedenog Zakona nije izvršila sistemsku diskriminaciju tužitelja, pa je time otpao i pravni osnov dokazanosti činjenica koje bi potvrdile da je do različitog postupanja kroz spornu odredbu Zakona došlo.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 804519 23 Rev
Oblici diskriminacije	Posredna diskriminacija		
Tužbe za zaštitu od diskriminacije	Tužba za utvrđivanje diskriminacije	Tužbom za utvrđivanje diskriminacije diskriminisano lice štiti svoje pravo na jednako postupanje, tražeći od suda da se utvrdi da je tuženi povrijedio njegovo pravo na jednako postupanje odn. da radnja koju je preduzeo ili propustio može neposredno da dovede do povrede prava na jednako postupanje.	Vrhovni sud Republike Srpske 83 O Rs 033778 22 Rev

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko procesno pravo			
PARNIČNI POSTUPAK			
Opće odredbe	Suparničari	U parnici radi proglašenja rješenja o izvršenju nedopuštenim, moraju tužbom biti obuhvaćeni svi subjekti iz tog izvršnog postupka, u odnosu na koje je i određeno izvršenje, na koje isto rješenje o izvršenju djeluje, jer se radi o nedjeljivom odnosu u izvršnom postupku, nužnom suparničarstvu, zbog čega se spor protiv tražitelja izvršenja i izvršenika ne može razriješiti na odvojen i različit način, nego samo zajedno i na jednak način, u protivnom se gubi svrha prigovora trećeg lica.	Vrhovni sud Federacije BiH 56 0 P 060789 23 Rev
Postupak po pravnim lijekovima	Žalba protiv presude	Dopuna žalbe, koja je sudu podnesena po isteku zakonskog roka, će se smatrati sastavnim dijelom žalbe, ukoliko se u dopuni pojašnjavaju navodi i činjenice iz žalbe koja je sudu podnesena blagovremeno.	Vrhovni sud Republike Srpske 78 0 P 029287 22 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Kada protiv prvostepenog rješenja posebna žalba nije dozvoljena, pa je žalbu protiv tog rješenja drugostepeni sud odbacio, zbog zabrane preskakanja pravnog lijeka protiv rješenja drugostepenog suda nije dozvoljena ni revizija.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 208284 23 Rev 2
VANPARNIČNI POSTUPAK			
Uređenje imovinskih odnosa	Određivanje naknade za ekspropirane nepokretnosti	Pravična naknada za ekspropisane nekretnine može se uvećati po članu 55. Zakona o eksproprijaciji, pri čemu se lične i porodične prilike ranijeg vlasnika uzimaju u obzir ako su od bitne važnosti za materijalnu egzistenciju, a naročito ako se zbog potpune eksproprijacije članovi poljoprivrednog domaćinstva moraju seliti iz područja gdje su živjeli, a zbog starosti i zdravstvenog stanja više nisu u mogućnosti da u bližoj	Vrhovni sud Republike Srpske 95 1 V 009333 22 Rev

		budućnosti uspostave novo poljoprivredno domaćinstvo koje im je prije eksproprijacije bilo osnovni izvor prihoda.	
--	--	---	--

➤ **Krivično pravo i Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PROCESNO PRAVO			
TOK POSTUPKA			
Glavni pretres	Obavezno prisustvo na glavnom pretresu	Nije došlo do povrede prava na pravično suđenje optuženog, u slučajevima kada Sud ispoštuje sva prava i garancije optuženog koja su zagantovana zakonom, a optuženi i pored toga svojom voljom odluči da ne prisustvuje suđenju.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 017538 15 Kri
Standardi zaštite ljudskih prava/EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA I OSNOVNIM SLOBODAMA/Član 6 - pravo na pravično suđenje	Pravično suđenje	Sud će onemogućiti svaki pokušaj zloupotrebe zagantovanih prava koji vodi ka odugovlačenju krivičnog postupka i protivan je načelu efikasnosti.	
OPŠTE ODREDBE			
Mjere za obezbjeđenje prisustva	Opšte odredbe o pritvoru	Psihičko stanje optuženog u vrijeme učinjenja krivičnog djela ni na koji način se ne može dovesti u vezu sa odlukom suda da se optuženom odredi pritvor ili produži trajanje mjere pritvora. Takođe sadržaj odredbe člana 36. stav 2. Krivičnog zakona Brčko distrikta Bosne	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH

osumnjičenog/ o ptuženog i uspješno vođenje krivičnog postupka/Pritvo r		i Hercegovine (uračunljivost), koji predviđa mogućnost blažeg kažnjavanja učinioca krivičnog djela čija je sposobnost da shvati značaj svoga djela ili da upravlja svojim postupcima bila bitno smanjena, ni na koji način se ne može dovoditi u vezu sa opravdanošću mjere pritvora.	96 0 K 130129 21 Kž 9
---	--	---	---------------------------------------

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
UPRAVNI POSTUPAK			
RJEŠENJE	Obrazloženje	Člankom 226. stavak (2) Zakona o upravnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu ZUP), u relevantnom dijelu regulirano je da se „u obrazloženju Apelacionog povjerenstva moraju ocijeniti i svi navodi žalbe“, a što dalje implicira da je tuženi, bez obzira na relevantnost ili irelevantnost žalbenih navoda, dužan svaki (pa i irelevantan) žalbeni navod razmotriti, a da li će ga, kao takvog, ocijeniti važnim za odlučivanje ili ne, ovisi od kvalitete svakog konkretnog žalbenog navoda u kontekstu konkretne upravne stvari o kojoj se odlučuje. U tom smislu, čak i u situaciji da određeni žalbeni navod tuženi ocijeni za irelevantan, dužan je, prema standardu obrazložene odluke iz članka 194. stavak (2) ZUP-a (a koji podrazumijeva da se u obrazloženju, između ostalog navedu „razlozi koji su bili odlučujući pri ocjeni dokaza, razlozi zbog kojih nije uvažen neki od zahtjeva stranaka kao i razloge koji s obzirom na utvrđeno činjenično stanje upućuju na onakvo rješenje kako je dato u dispozitivu“) u svom obrazloženju iznijeti jasne i argumentirane razloge zbog čega konkretan žalbeni navod cijeni za nevažan sa aspekta odlučivanja u konkretnoj upravnoj stvari. Na ovakav način ostvaruje se konvencijski, ustavni i zakonski standard obrazložene odluke kao preduvijeta za korištenje prava na djelotvoran pravni lijek.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 U 144677 22 Už

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁸
5. – 11. juni 2023. godine

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko materijalno pravo			
STVARNO PRAVO			
STICANJE VLASNIŠTV/Prav o vlasništva	Posjed	Posjed je stečen kad stjecatelj uspostavi svoju faktičku vlast u pogledu stvari - čl.319. Zakona o stvarnim pravima. Budući da svoje pravo na posjed tužitelj izvodi iz prava vlasništva koje je stekao na osnovu odredbi člana 52. i 58. Zakona o stvarnim pravima, u postupku da je dokazao da je u posjedu garaže duže od 20 godina, što mu tuženi nije nikad osporio, tužitelj ima pravni interes da se kao vlasnik i posjednik, upiše ne samo u zemljišnim knjigama, već i u katastar nekretnina.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 126 0 P 186576 22 Rev
RADNO PRAVO			
RADNO PRAVO	Zaključivanje ugovora o radu	Nepostojanje pismene izjave poslodavca kao dokaza postojanja usmenog ugovora o radu na određeno vrijeme, ima za posljedicu da na osnovu povremenog rada ili „rada na crno“ koji je u spornom periodu obavljan, revident ne može steći uslove za uspostavljanje radno-pravnog statusa, pa je zahtjev za utvrđivanje takvog statusa neosnovan.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 65 0 Rs 363161 23 Rev

⁸ Sve presude navedene u dokumentu možete naći u bazi sudske prakse koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Bazi takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini.

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko procesno pravo			
PARNIČNI POSTUPAK			
Nadležnost suda	Stvarna nadležnost	Radnik kojem su isplaćene plaće za obavljeni rad i druga primanja iz radnog odnosa za vrijeme važenja sudske privremene mjere kojom je vraćen na rad do okončanja radnog spora, nije dužan vratiti poslodavcu primljeno ni u slučaju ako njegov tužbeni zahtjev bude odbijen kao neosnovan, jer se ne radi o stečenom bez osnova.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 65 0 P 476715 23 Rev
Nadležnost suda	Delegacija	Nadležnost kantonalnog suda se ne može delegirati prije podnošenja žalbe tom sudu ni kada općinski sud u tom kantonu pred kojim je pokrenut postupak, kao ni kantonalni sud tog kantona, ne bi mogli suditi, jer delegirani kantonalni sud u drugom kantonu ne bi, bez prekoračenja nadležnosti, mogao izvršiti delegaciju općinskog suda pred kojim je pokrenut postupak na općinski sud u kantonu u kojem delegirani kantonalni sud ima nadležnost. Prvo se mora izvršiti delegacija općinskog suda od strane kantonalnog suda na drugi općinski sud u tom kantonu.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 03 0 V 023492 23 R 2
Prvostepeni postupak/Tužba	Mjere obezbjeđenja	Radnik kojem su isplaćene plaće za obavljeni rad i druga primanja iz radnog odnosa za vrijeme važenja sudske privremene mjere kojom je vraćen na rad do okončanja radnog spora, nije dužan vratiti poslodavcu primljeno ni u slučaju ako njegov tužbeni zahtjev bude odbijen kao neosnovan, jer se ne radi o stečenom bez osnova.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 65 0 P 476715 23 Rev

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
UPRAVNO MATERIJALNO PRAVO			
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE	I Povrat više isplaćenih penzija (Preplata)	Odluka kojom je utvrđen preplaćeni iznos ostvarene penzije ne može se pobijati navodima koji se odnose na rješenje kojim je utvrđen prestanak tog prava, jer se radi o odluci koja je izvršna isprava te se na nju primjenjuju odredbe člana 277. stav 1. Zakona o upravnom postupku (Službene novine Federacije BiH, broj: 2/98, 48/99 i 61/22).	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 U 012794 21 Uvp
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE	I Porodična penzija	Prilikom određivanja porodične penzije nakon smrti korisnika penzije, ne može se na zahtjev korisnika porodične penzije utvrđivati penzija po drugačijem osnovu od onog po kojem je korisniku već utvrđena.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 08 0 U 004505 22 Uvp
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE/ BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	I Prijevremena povoljnija starosna penzija	Ne može se smatrati da su odluke upravnih organa i prvostepenog suda kojima je tužitelju obustavljena isplata penzije zbog zasnivanja radnog odnosa donesene suprotno odredbama člana 8. Zakona o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, jer je Zakonom o prijevremenom povoljnijem penzionisanju branilaca odbrambeno-oslobodilačkog rata, kao specijalnim zakonom, privilegovano omogućeno i privremeno i povoljnije ostvarivanje prava na penziju za određene korisnike i neovisno o dužini ostvarenog penzijskog staža u odnosu na ostvarivanje prava po Zakonu o penzijskom i invalidskom osiguranju	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 U 016378 22 Uvp
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE/ BRANILAČKO/B ORAČKA- INVALIDSKA ZAŠTITA	I Prijevremena povoljnija starosna penzija	Tužitelju nije moguće izvršiti obračun penzije u skladu sa odgovarajućim koeficijentom po osnovu postojanja čina u skladu sa članom 6. stav 1. i 2. i članom 9. navedenog Zakona, jer tužitelj nije korisnik prava po ranijim propisima	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 U 016674 21 Uvp

PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE/ PRAVA NEZAPOSLENIH LICA	I Pravo na novčanu naknadu	Prilikom ocjene ispunjenja uslova za ostvarivanje prava na novčanu naknada za vrijeme nezaposlenosti nakon prestanka radnog odnosa mora se ispitati da li je osoba kojoj je prestao radni odnos svjesno doprinijela prestanku istog.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 U 035455 22 Uvp
PENZIJSKO INVALIDSKO OSIGURANJE/ PRAVA NEZAPOSLENIH LICA	I Priznavanje prava na penzijsko i invalidnsko osiguranje	Lice koje na dan donošenja rješenja o prestanku radnog odnosa ima navršenih 65 godina, zbog čega se shodno Zakonu o posredovanju ne može voditi kao nezaposlena osoba (član 3.b Zakona), ne ispunjava uslove za uplatu doprinosa za penzijsko i invalidnsko osiguranje u skladu sa odredbom člana 31. Zakona.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 07 0 U 016675 21 Uvp
IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI			
Eksproprijacija	Eksproprijacija preostalih nepokretnosti	Uvjeti za normalno korištenje preostalog dijela nekretnine u postupku eksproprijacije nekretnina moraju biti ispunjeni u vrijeme rješavanja zahtjeva bivšeg vlasnika za eksproprijaciju preostalog dijela nekretnine.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 U 036229 23 Uvp
Eksproprijacija	Deeksporrijacija	Kako je pravo na deeksporrijaciju imovinsko pravo i da se kao takvom ne gasi smrću ranijeg vlasnika, već prelazi na njegove nasljednike, to nakon smrti ranijeg vlasnika eksproprijisanih nekretnina njegov nasljednik ima pravo da traži deeksporrijaciju nekretnina.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 U 016306 21 Uvp
Prostorno planiranje/uređ enje i građenje	Promjena namjene zemljišta	Promjena namjene poljoprivrednog zemljišta u nepoljoprivredne svrhe se vrši u skladu sa odredbama Zakona o poljoprivrednom zemljištu, a odredbe posebnog zakona ili odredbe Odluke o provođenju izmjena i dopuna Prostornog plana se ne mogu primijeniti ukoliko se istima utvrđuje manji obim zaštite poljoprivrednog zemljišta.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 U 013110 21 Uvp

IMOVINSKO-PRAVNI ODNOSI	Pravo vlasništva na građevinskom zemljištu	Pravni sljednik titulara prava posjeda (upisanog u posjedovnom listu nadležne Općinske službe katastra nekretnina), ima svojstvo zainteresirane osobe u postupku utvrđenja prestanka državne svojine i prava raspolaganja na gradskom građevinskom zemljištu, te je kao takav aktivno legitimisan za podnošenje prijedloga za obnovu postupka, koji je okončan aktom nadležnog organa, bez njegovog učešća u postupku.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 U 033330 21 Uvp
-------------------------	--	--	--

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
UPRAVNI POSTUPAK			
NADLEŽNOSTI	Delegacija suda u drugom kantonu	Okolnost da je tuženi donosilac upravnog akta istovremeno i sud koji treba rješavati po podnesenoj tužbi predstavlja opravdan razlog za određivanje drugog stvarno nadležnog suda za postupanje u predmetnom upravnom sporu.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 U 043785 23 R
UPRAVNI SPOR			
Upravni spor	Upravni akt	Kada Vlada kantona donese odluku kao podzakonski akt, ona ostvaruje ovlaštenje izvršnog organa u provođenju zakona, a takva odluka ne predstavlja upravni nego opći akt pa se ne može smatrati konačnim pojedinačnim aktom podobnim za preispitivanje u upravnom sporu, neovisno od toga što ta odluka može imati nepovoljan utjecaj na dalje poslovanje tužitelja kao pravnog lica.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 01 0 U 018176 23 Uvp
Veterinarstvo	Naknada štete za eutanazirane zaražene životinje i uništene predmete	U postupku po zahtjevu za naknadu štete nastale eutanazijom i neškodljivim uklanjanjem zaraženih životinja i uništenih predmeta, vlasniku se mora pružiti mogućnost da se izjasni o procijenjenoj vrijednosti tih životinja i predmeta.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 03 0 U 020823 22 Uvp 2

Zakon o stečaju	Brisanje sa liste stečajnih upravitelja	Odredbe Pravilnika o uslovima, načinu polaganja i programu stručnog ispita za stečajnog upravnika, koje ne sadrže ograničenje u pogledu dobne granice osobe koja može polagati stručni ispit ne derogiraju odredbu iz člana 72. stav 2. Zakona o stečaju, prema kojoj će Ministarstvo na kraju svake kalendarske godine revidirati postojeću Listu stečajnih upravnika kojima je u toku godine u skladu sa odredbom člana 71. prestalo pravo na imenovanje.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 U 040804 22 Uvp
-----------------	---	---	--

➤ **Krivično pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO MATERIJALNO PRAVO			
KRIVIČNO PRAVO - OPĆI DIO			
Kazne	Opća pravila za odmjeravanje kazne	Ne može se na strani optuženog kao otežavajuća okolnost cijeliti to što je, kada je dovezao u hitnu pomoć oštećenog kojeg je prethodno ubo nožem, pokušao sebe prikriti kao učinitelja krivičnog djela, tako što je izjavio da je oštećenog povrijedila nepoznata osoba (što je konstatirano u prijavi o ozljedi), jer niko nije dužan da sam sebe inkriminira.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 K 011650 23 Kž 2
Kazne	Opća pravila za odmjeravanje kazne	Okolnosti da je oštećeni tražio krivično gonjenje i naknadu štete, ne mogu se na strani optuženog cijeliti kao otežavajuće okolnosti, budući da se krivično gonjenje poduzima po službenoj dužnosti, a zahtjev za naknadu štete predstavlja diskreciono pravo oštećenog.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 K 011650 23 Kž 2
Kazne	Opća pravila za odmjeravanje kazne	Težinu posljedice koja se ogleda u tome da je optuženi oštećenom nanio tri ubodne rane od kojih je jedna opasna po život i nanosena „uvlačenjem i izvlačenjem noža“, tj. dvostrukim ubodom u isti ubodni kanal, sud je bio dužan vrednovati kao otežavajuću okolnost, jer to prelazi onu mjeru koja je potrebna za postojanje krivičnog djela Teška tjelesna ozljeda iz člana 172. stav 3. KZ FBiH.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 0 K 011650 23 Kž 2

Kazne	Opća pravila za odmjeravanje kazne	Da bi se kajanje optuženog moglo vrednovati kao olakšavajuća okolnost, nije dovoljno da se ono iskaže verbalno, nego ono mora biti vidno manifestirano, pa je sud kod ocjene takve okolnosti kao olakšavajuće, obavezan da u odluci o kazni navede u čemu se očituje stvarna manifestacija kajanja optuženog.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 O K 011650 23 Kž 2
Kazne	Realni sticaj	S obzirom da je optuženi prijetnjom da će neposredno napasti na njihov život, prema oštećenim malodobnim T.D. i H.S. uz upotrebu dva noža koja je prislonio u predjelu stomaka oštećenih od kojih je najprije tražio novac a potom mobilne telefone, i oduzeo od njih mobilne telefone i novac od oštećenog H.S., radi se o dva krivična djela Razbojništvo iz člana 289. stav 2. u vezi stava 1. KZ FBiH, učinjena prema oba oštećena u sticaju (član 54. KZ FBiH), iz razloga što je zaštitni objekt kod ovog krivičnog djela ne samo imovina nego i život ili tijelo ljudi tj. lično dobro, dok je nasuprot tome, za postojanje produženog krivičnog djela, uz ispunjenje ostalih zakonskih uvjeta, neophodno postojanje istovjetnosti oštećene osobe.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 O K 036544 22 Kž

➤ **Krivično pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
KRIVIČNO PROCESNO PRAVO			
OPĆE ODREDBE			
Osnovna načela	Princip akuzatornosti	U slučaju da tužitelj odustane od krivičnog gonjenja u međuvremenu, nakon što je glavni pretres odložen, sud će donijeti rješenje o obustavi krivičnog postupka budući da se prema odredbi člana 17. ZKP FBiH krivični postupak može provesti samo po zahtjevu nadležnog tužitelja, a prema odredbi člana 298. tačka b) ZKP FBiH, presuda kojom se optužba odbija može se donijeti samo nakon okončanog glavnog pretresa.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 04 O K 009516 21 Kžk
Branitelj	Pravo na branitelja	Odbijanjem prvostepenog suda da nakon okončanja dokaznog postupka, a prije davanja završnih riječi, razriješi izabranog branitelja koji je otkazao punomoć za dalju odbranu optuženom, a optuženi na glavnom pretresu zatražio da mu se postavi drugi branitelj po službenoj dužnosti, uz obrazloženje da je preostalo samo davanje završenih riječi koje	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 08 O K 003163 23 Kž 2

		nisu od odlučujućeg značaja, optuženom je uskraćeno pravo na branitelja po vlastitom izboru i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine, a ujedno povrijeđeno i njegovo pravo iz člana 6. stav 3. tačka c) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.	
TOK POSTUPKA			
Redovni pravni lijekovi			
Žalba na prvostepenu presudu			
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni razlozi o odlučnim činjenicama	U situaciji kada je iskaz oštećenog iz istrage u pogledu odlučnih činjenica proturječan njegovom iskazu sa glavnog pretresa, pri čemu sud u presudi nije dao ocjenu vjerodostojnosti takvih proturječnih dokaza u smislu člana 305. stav 7. ZKP FBiH, jer se iz datih razloga ne vidi koji od navedenih iskaza sud prihvata i zašto, time je učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 O K 039503 23 Kž
Žalbeni osnovi	Bitna povreda – izreka presude nerazumljiva, protivrječna sama sebi ili razlozima presude ili presuda uopće ne sadrži razloge ili u njoj nisu navedeni	Kada je sud u presudi izveo zaključak da je optuženi krivično djelo počinio sa umišljajem, pozivajući se na prirodu radnji koje je optuženi preduzeo i način počinjenja krivičnog djela, bez argumentacije u čemu bi se ogledala priroda poduzetih radnji i o kakvom načinu učinjenja krivičnog djela se radi, učinio je bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, jer presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama u pogledu umišljajnog postupanja optuženog.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 O K 039503 23 Kž

	razlozi o odlučnim činjenicama		
Vanredni pravni lijek			
Ponavljanje postupka	Nepravo ponavljanje krivičnog postupka	Nisu ispunjeni uvjeti za nepravo ponavljanje krivičnog postupka iz člana 340a. stav 1. ZKP FBiH, u situaciji kada nisu postojali uvjeti za primjenu odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju (odredbe čl. 54. i 56. KZ FBiH), budući da je u konkretnom slučaju osuđenoj osobi suđeno za krivično djelo učinjeno nakon što je izdržao kaznu zatvora po ranijoj osudi.	Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine 09 0 K 040352 23 Kž 7

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini⁹
12. do 18. juni 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Obrazovanje i vaspitanje	Licenciranje novih programa	Prema izvještaju Komisije za licenciranje tužilac nije otklonio ukazane nedostatke elaborata i kako je Savjet za razvoj visokog obrazovanja i osiguranje kvaliteta dao negativno mišljenje nije od uticaja činjenica da je Ministarstvo zdravlja i socijalne zaštite dalo pozitivno mišljenje, jer se ono izjasnilo samo na postojanje potrebe za tim medicinskim kadrom, pa proizlazi da nisu ispunjeni uslovi da se tužiocu odobri licenciranje novog studijskog programa „Sestrinstvo“.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026850 21 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	Starosna penzija	Okolnost što je tužiteljica u momentu podnošenja zahtjeva za ostvarivanje prava na starosnu penziju prećutala činjenicu da je pokrenula radni spor protiv odluke o prestanku radnog odnosa, te u tom sporu uspjela prije donošenja odluke po zahtjevu, od uticaja je samo na period od kada joj teče pravo na starosnu penziju, a ne i na njeno pravo da ostvari penziju po tom zahtjevu	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027565 21 Uvp
Porodično pravo	Regulisanje odnosa roditelja i djece	Ako su roditelji, odnosno onaj roditelj kod kojeg dijete živi zlostavljali dijete, ili zanemarili brigu o djetetu, zanemarili vaspitanje djeteta ili je kod djeteta došlo do poremećaja u vaspitanju organ starateljstva može dijete oduzeti ili povjeriti ga drugom roditelju, nekom drugom licu ili odgovarajućoj ustanovi ukoliko ne postoji sudska odluka o povjeravanju djeteta.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026925 21 Uvp
Rad i radni odnosi	Otpremnina	Pravo na otpremninu imaju samo ona lica koja su bila zaposlena kod poslodavca u državnoj svojini (iz čega se crpi odgovornost Republike Srpske i njena dalja obaveza na isplatu otpremnine) pod uslovom naravno da su ta lica nezakonito otpuštena s posla, a to se pravo ne odnosi na lica koja su bila zaposlena kod privatnog poslodavca.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 030006 22 Uvp

⁹ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Imovinsko-pravni odnosi	Stvarna prava	Da bi isprava na osnovu koje se od nadležnog organa zahtijeva upis prava u katastar nepokretnosti, bila podobna za provođenje, ista mora biti notarski obrađena.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027402 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Pravo svojine Upis svojine u zemljišne knjige	Pravilan je zaključak organa i suda da nisu ispunjeni uslovi da se u važećoj evidenciji o nepokretnostima tužilac upiše kao vlasnik nadograđenog i rekonstruisanog dijela poslovnog prostora (zatvorene terase), jer iz podataka upravnog spisa proizilazi da ta zatvorena terasa ne predstavlja samostalnu cjelinu, već dio poslovnog prostora kojeg je tužilac prodao drugom licu notarski ovjerenim ugovorom provedenim u javnoj evidenciji.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 026847 21 Uvp
Imovinsko-pravni odnosi	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Prije nego se utvrdi pravo svojine primjenom člana 84. stav 1. tačka v) Zakona o premjeru i katastru, na zemljištu u naravi šuma u površini od 18138 m ² , neophodno je pribaviti sve podatke vezane za isto, jer je i u ranijem postupku izlaganja ta parcela izložena kao sporna, pa je ostala obaveza da Komisija raspravi sve činjenice vazane za to zemljište.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027877 21 Uvp
Pristup informacijama Lične informacije Upravni spor	Pravo pristupa Osnovni principi zakonite obrade ličnih podataka Organ zadužen za zaštitu podataka Pravo na izmjenu i/ili davanje komentara na lične informacije Zahtjev za preispitivanje sudske odluke	Podaci o zatvorenim i otvorenim računima fizičkog lica kojim raspolaže Centralna banka BiH predstavljaju lične podatke osobe u smislu odredbe člana 8. Zakona o slobodnom pristupu informacijama, člana 5. Zakona o zaštiti ličnih podataka i člana 10. Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica u Bosni i Hercegovini. Centralna Banka BiH primjenom člana 10. Odluke o Centralnom registru kredita poslovnih subjekata i fizičkih lica može dostaviti podatke iz CRK samo na osnovu pisanog zahtjeva zakonom ovlaštenih organa radi obavljanja poslova iz njihove nadležnosti utvrđene zakonom, a pravna i fizička lica mogu podnijet zahtjev samo za dobivanje vlastitih ličnih podataka.	Sud Bosne i Hercegovine S1 3 U 039665 22 Uvp

Upravni spor			
Tužba	Odbacivanje tužbe	Tužba je pravilno odbačena kao nedopuštena jer zahtjev za vraćanje više uplaćenog iznosa na ime naknade za uređenje građevinskog zemljišta i rente, tužiteljica nije postavila u upravnom postupku, što znači da o takvom zahtjevu nije odlučeno osporenim aktom.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008381 23 Uvp

➤ **Krivično / Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo - opći i posebni dio			
Kazne Krivično djelo Krivično procesno pravo - Redovni pravni lijekovi/ Žalba na prvostepenu presudu / Žalbeni osnovi	Prividni sticaj Spolni odnošaj s djetetom Povreda krivičnog zakona – da li je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti	Sticaj kvalifikatornih okolnosti je prividni sticaj krivičnih djela i u tom slučaju se pravna kvalifikacija radnji učinitelja određuje prema onom kvalificiranom obliku krivičnog djela čija zakonska obilježja najpotpunije izražavaju učinjeno nepravo, pa kada su istovremeno ostvarena obilježja nasilnog spolnog odnošaja sa djetetom iz člana 207. stav 2. u vezi sa članom 203. stav 1. KZ FBiH i spolnog odnošaja sa djetetom zloupotrebom položaja iz člana 207. stav 3. u vezi sa članom 205. stav 2. KZ FBiH (sticaj kvalifikatornih okolnosti), radnje optuženog treba pravno kvalificirati kao krivično djelo Spolni odnošaj sa djetetom iz člana 207. stav 2. u vezi sa članom 203. stav 1. KZ FBiH, te je pravnim kvalificiranjem radnji optuženog kao sticaja krivičnih djela Spolni odnošaj sa djetetom iz člana 207. stav 2. u vezi sa članom 203. stav 1. KZ FBiH i Spolni odnošaj sa djetetom iz člana 207. stav 3. u vezi sa članom 205. stav 2. KZ FBiH, učinjena na štetu optuženog povreda Krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 0 K 039539 22 Kž 9
Krivično djelo Krivično procesno pravo / Presuda	Porezna utaja ili prevara Pomaganje Organizirani kriminal Vežanost presude za optužbu	U predmetima poreznih utaja, ishod upravnog postupka nije od značaja za meritorno rješavanje krivnje optuženog lica u krivičnom predmetu, obzirom da činjenica da u upravnom postupku stanje nije do kraja razjašnjeno, ili pak da je lice protiv kojeg se vodi krivični postupak u cjelosti izmirilo svoje obaveze, nema utjecaja na meritornu odluku o krivnji za počinjeno krivično djelo Porezne utaje. Ne postoji mogućnost primjene instituta pomaganja kao oblika saučesništva u inkriminaciji organizovanog kriminala. Međutim, Sud neće prekoračiti optužbu kada izvrši preinaku/preciziranje tako postavljene konstrukcije, te radnje pomaganja	Sud Bosne i Hercegovine S1 2 K 026686 22 Kž 11

		definiše kao radnje doprinosa izvršenju krivičnog djela, obzirom da se time ne mijenjaju faktičke radnje koje se optuženom činjeničnim supstratom stavljaju na teret, i sa kojima je od početka upoznat, i to kroz pravnu kvalifikaciju članstva u grupi za organizovani kriminal.	
--	--	--	--

➤ **Krivično / Krivično procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Opšte odredbe			
Značenje izraza	Ovlaštena službena osoba	Zapisnik o uviđaju sastavljen od strane istražitelja kantonalnog tužiteljstva koji je kao ovlaštena službena osoba u smislu člana 21. tačka g) ZKP FBiH prilikom obavljanja uviđaja postupao po zahtjevu nadležnog kantonalnog tužitelja nije nezakonit dokaz i na njemu se može zasnivati presuda.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 0 K 017222 22 Kž
Osnovna načela	Zakovitost dokaza	За оцјену законитости исказа осумњиченог, односно свједока, релевантним се показује околност да ли је у конкретном случају поступљено по одредбама чланова 142-145. ЗКП РС (испитивање осумњиченог), односно 144-156. ЗКП РС (аслушање свједока), при чему је за законитост ових доказа без значаја чињеница да ли су ти искази узети прије доношења формалне наредбе о спровођењу истраге од стране тужиоца.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 K 007418 23 Kž 4
Izuzete	Razlozi za izuzete sudije	Када судије, које као чланови вијећа суде на главном претресу, у истом предмету учествују као чланови ванрасправног вијећа које доноси одлуку о основаности притвора, на тај начин није почињена битна повреда одредаба кривичног поступка, јер те судије одредбама члана 37. ЗКП РС, које регулишу разлоге за изузеће, нису искључене из суђења.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 K 007418 23 Kž 4
Tok postupka/ Žalbeni osnovi	Relativna bitna povreda odredaba krivičnog postupka		
Mjere zabrane	Zabrana sastajanja sa određenim osobama	Ne radi se o kršenju mjera zabrane iz člana 126a. stav 1. tačka c) ZKP BiH, ukoliko javni govor optuženog lica nema direktne reperkusije na predmetni krivični postupak u svrhu čije zaštite su iste mjere i određene.	Sud Bosne i Hercegovine S1 1 K 030713 23 Krž 5
Pritvor	Prijedlog za određivanje i produženje pritvora		

Pritvor	Pritvor nakon potvrđivanja optužnice i kontrola opravdanosti pritvora	Када је суд извршио контролу оправданости притвора након потврђивања оптужнице без одржавања рочишта на којем би се омогућило оптуженом да се изјасни на околности општег и посебног услова за притвор, на тај начин није почињена битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. став 1. тачка г) ЗКП РС и повреда члана 6. Европске конвенције, јер ову контролу закон не условљава одржавањем рочишта, а околности конкретног случаја у погледу дужине трајања притвора указују на то да није прекорачен разуман временски интервал у којем притвореном лицу у складу са Европском конвенцијом треба омогућити право да буде саслушан пред вијећем које одлучује о његовом притвору.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 O K 007418 23 Kž 4
Pritvor	Pritvor zbog postojanja naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da će osumnjičeni odnosno optuženi ponoviti krivično djelo ili da će doвршити pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim priјeti a za koja krivična djela se može izreći kazna zatвora od 3 godine ili teža kazna	Будући да се према одредби члана 146. став 1. тачка с) ЗКР БиХ, притвор оsumnjičenom односно оптуженом може одредити односно продужити ако нарочите околности оправдавају бојазан да ће поновити кривично djelo, или да ће довршити покушано кривично djelo или да ће учинити кривично djelo којим пријети, а за та кривична djela се може изрећи казна затвора од три године или тежа казна, закон не увјетује постојање оправдане бојазни да ће оsumnjičeni/optuženi поновити кривично djelo на исти начин и на истом мјесту.	Vrhovni sud Federacije BiH 07 O K 022472 23 Kž 2
Radnje dokazivanja / Vještačenje	Ko ne može biti vještak	Liječnici, односно здравствени радници и други радници у здравству који за здравствено стање пацијента сазнају у вршењу својих дужности, одредбом члана 138. став 5. Закона о здравственој заштити („Службене новине БиХ“ бр. 46/2010 и 75/2013) ослобођени су дужности чувања професионалне тајне ако су позвани да свједоче у кривичном поступку, сlijedom чега њихово одређивање за вјештаке ради провођења медицинског вјештачења није у супротности са одредбама члана 112. став 1. у вези са чланом 96. став 1. тачка с) ЗКР БиХ.	Vrhovni sud Federacije BiH 03 O K 021537 23 Kž 11

Tok postupka			
Presuda	Vežanost presude za optužbu	Prvostepeni sud nije povrijedio identitet između optužbe i presude u smislu člana 295. stav 1. ZKP FBiH, kada je u izreci pobijane presude izostavio kao nedokazan navod iz optužnice daje optuženi povukao oštećenu S.H. prema haustoru zgrade, čemu se ona protivila i da ju je vukao niz stepenice u podrum, pokušavajući da je poljubi protiv njene volje, jer djelo iz izreke pobijane presude je i dalje djelo za koje se optuženi teretio potvrđenom optužnicom, odnosno, izmijenjeni činjenični opis djela u izreci presude ostao je u okviru činjeničnog opisa djela iz optužnice, pa takvom činjeničnom modifikacijom djela u izreci presude nije povrijeđeno načelo akuzatornosti, pravo optuženog na odbranu a niti objektivna položaj suda u krivičnom postupku.	Vrhovni sud Federacije BiH 01 O K 017360 22 Kž
Redovni pravni lijekovi/ Žalba na prvostepenu presudu / Žalbeni osnovi	Povreda krivičnog zakona – da li je u pogledu krivičnog djela koje je predmet optužbe primijenjen zakon koji se ne može primijeniti	Kada je od strane optuženog u vremenskom kontinuitetu izvršeno više nasilnih spolnih odnošaja nad istom žrtvom u njenoj različitoj životnoj dobi - za vrijeme kada je bila maloljetna i nakon što je postala punoljetna, onda se, uz ispunjenje uvjeta iz člana 55. stav 2. KZ FBiH, a u skladu sa članom 55. stav 3. KZ FBiH, radi o jednom produženom krivičnom djelu Silovanje iz člana 203. stav 5. u vezi sa stavom 1. i članom 55. KZ FBiH. pa kako je prvostepeni sud optuženog oglasio krivim za sticaj krivičnih djela Silovanje iz člana 203. stav 1. u vezi sa članom 55. KZ FBiH i Silovanje iz člana 203. stav 5. u vezi sa stavom 1. i u vezi sa članom 55. KZ FBiH, učinio je na štetu optuženog povredu Krivičnog zakona iz člana 313. stav 1. tačka d) KZ FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 09 O K 039539 22 Kž 9
Posebni postupci			
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Sadržina rješenja o određivanju privremene mjere osiguranja	U situaciji kada je rješenje kojim su određene privremene mjere osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom doneseno dana 29.12.2022. godine, a izrekom tog rješenja određeno da te mjere mogu trajati najduže 2 (dvije) godine računajući od dana 16.09.2021. godine do 16.09.2023. godine, sud je bio dužan dati konkretne razloge zašto se privremena mjera određuje za ranije označeni period (retroaktivno u odnosu na datum donošenja rješenja), pa kako pobijano rješenje ne sadrži razloge o tim odlučnim činjenicama, učinjena je bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 012220 23 Kž 3
Zakon o oduzimanju nezakonito stečene imovine krivičnim djelom	Sadržina rješenja o određivanju privremene mjere osiguranja	Kada rješenje kojim je određena privremena mjera osiguranja oduzimanja imovinske koristi pribavljene krivičnim djelom ne sadrži razloge iz kojih proizilazi postojanje sumnje da je učinjeno određeno krivično djelo i da je tim krivičnim djelom pribavljena imovinska korist, što je neophodan uvjet za određivanje privremene mjere osiguranja shodno odredbi člana 17. stav 1. Zakona o oduzimanju nezakonito stečene imovine	Vrhovni sud Federacije BiH 04 O K 012220 23 Kž 3

		krivičnim djelom, onda rješenje ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, pa je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.	
--	--	--	--

➤ **Građansko pravo/Građansko materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
OBLIGACIONO PRAVO/ Obligacioni odnosi			
Obligacioni odnosi	Sticanje bez osnova	Radnik kojem su isplaćene plaće za obavljene rad i druga primanja iz radnog odnosa za vrijeme važenja sudske privremene mjere kojom je vraćen na rad do okončanja radnog spora, nije dužan vratiti poslodavcu primljeno ni u slučaju ako njegov tužbeni zahtjev bude odbijen kao neosnovan, jer se ne radi o stečenom bez osnova.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 0 P 471466 23 Rev
RADNO PRAVO			
Zaštita radnika u postupku zasnivanja radnog odnosa	Status zaposlenika na čekanju	Predušlov za ostvarenje sudske zaštite utvrđivanja statusa zaposlenika na čekanju posla je njegovo prethodno obraćanje zaposlenika kantonalnoj komisiji za implementaciju člana 143 ZOR.	Vrhovni sud Federacije BiH 58 0 Rs 177777 22 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljeđivanje na osnovu testamenta	Uvjeti za punovažnost testamenta	U slučaju spora o punovažnosti testamenta zbog nedostatka u njegovoj formi tužbeni zahtjev ne mora nužno glasiti na poništenje testamenta, tako da tužbeni zahtjev može glasiti na utvrđenje ništavosti testamenta.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 0 P 066799 23 Rev
Nasljeđivanje na osnovu testamenta	Ništavost testamenta Poništenje testamenta	Rok koji je od strane ostavinskog suda ostavljen upućenoj stranici da pokrene parnični postupak nije prekluzivni rok čije bi prekoračenje imalo za posljedicu neblagovremenost tužbe i gubitak prava na vođenje parnice radi ostvarivanja prava zbog kojih je stranka upućena na parnicu.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 0 P 066799 23 Rev

Ostavinski postupak	Ostavinska rasprava	Proglašenje usmenog testamenta od strane notara, na osnovu uzetih izjava svjedoka testamenta na zapisnik, samo po sebi ne dokazuje punovažnost i istinitost usmenog testamenta.	Vrhovni sud Federacije BiH 53 O P 066799 23 Rev
AUTORSKO PRAVO			
Autorsko srodna prava	Prijenos autorskog prava	Činjenica da je ugostiteljski objekat potpisnik ugovora o isključivom pravu ustupanja fonografskih imovinsko-pravnih ovlaštenja sa Udruženjem prava proizvođača fonograma „Fonogram“ ne znači da zbog toga nema obavezu da plaća autorsku naknadu „Asocijaciji kompozitora-muzičkih stvaralaca“ (AMUS), obzirom da Udruženje za zaštitu prava proizvođača fonograma „Fonogram“ i AMUS ne ostvaruju istu funkciju djelovanja, jer se Udruženje za zaštitu prava proizvođača fonograma „Fonogram“ bavi zaštitom proizvođača fonograma, dok se AMUS bavi ostvarivanjem i zaštitom muzičkih djela domaćih i stranih autora sa riječima ili bez riječi.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O P 099145 19 Gž
Autorsko srodna prava	Prijenos autorskog prava	Na zakonsku obavezu ugostiteljskog objekta da sa kolektivnom organizacijom zaključi ugovor o neisključivom prijenosu prava za upotrebu autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije ne utječe činjenica što ugostiteljski objekat nije bio član Udruženja hotelijera i restoratera u Bosni i Hercegovini, niti činjenica da ugostiteljski objekat nije zaključio Kolektivni ugovor o uslovima za korištenje muzičkih djela u ugostiteljskim i smještajnim objektima u Bosni i Hercegovini sa tarifom odgovarajućih naknada, iz razloga što kolektivni ugovor počinje da važi za sve istovrsne korisnike autorskih djela iz repertoara kolektivne organizacije, nezavisno od toga da li su ti korisnici učestvovali u pregovorima ili ne.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 O Ps 142089 22 Pž

➤ **Građansko pravo / građansko procesno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
PARNIČNI POSTUPAK			
Prvostepeni postupak	Teret dokazivanja	Odgovornost zaposlenika za štetu prouzrokovanu poslodavcu na radu ili u vezi sa radom zasniva se na principu dokazane krivice, koju je u postupku pred sudom dužan dokazati tužitelj – poslodavac.	Vrhovni sud Federacije BiH 65 O P 498839 23 Rev

Dokazi	Opće odredbe o dokazima	Kada je u pitanju „zakonitost dokaza“, procesne odredbe parničnog postupka takve dokaze ne poznaju, za razliku od krivičnog postupka koji je strogo formalan.	Apelacioni sud Brčko distrikta BiH 96 0 Ps 142089 22 Pž
--------	-------------------------	---	--

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹⁰
19. do 25. juni 2023. godine

➤ **Upravno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Upravno materijalno pravo			
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Starosna penzija	Pošto je tuženi Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje raspolagao podacima o platama tužioca za januar mjesec 1981. godine i decembar mjesec 1982. godine, na osnovu kojih je izvršen obračun godišnjeg ličnog koeficijenta, to je pravilno zaključeno da nije bilo moguće po zahtjevu tužioca godišnji lični koeficijent za period od 01.02.1981. do 30.11.1982. godine obračunati na osnovu podataka o platama iz prethodne godine tj. iz 1980. godine, jer ne postoji mogućnost kombinovanja više načina obračuna ličnog koeficijenta za istu godinu.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006191 21 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Invalidska penzija	Tužilac u zahtjevu nije naveo koje pravo po osnovu invalidnosti traži, ali se pozvao na član 40. tačka b) Zakona o PIO, tako da je pravilno odlučeno kada mu je priznato pravo na invalidsku penziju, jer je nadležni organ vještačenja utvrdio da je kod tužioca došlo do trajnih promjena u zdravstvenom stanju, koje su dovele do potpunog i trajnog gubitka radne sposobnosti, pa je i po ocjeni ovog suda, u predmetnoj stvari odlučeno u skladu sa postavljenim zahtjevom.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 004897 21 Uvp
Penzijsko invalidsko osiguranje	i Porodična penzija	Nije obrazložen zaključak ljekarske komisije da je tužiteljica sposobna za samostalan život, rad i privređivanje, jer iz priložene dokumentacije proizilazi da je dugi niz godina na liječenju, da od 2013. godine ne radi, da joj je neophodna djelimična pomoć i njega drugog lica, te da je sada u dobi od preko 60 godina života kada nije izvjesno zaposlenje, iz kojeg razloga očigledno nije sposobna za samostalan život, a posebno za privređivanje, pa se na takvom nalazu i mišljenju ljekarske komisije nije mogla zasnovati odluka kojom je odbijen njen zahtjev za ostvarivanje porodične penzije.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 004932 21 Uvp

¹⁰ Presude navedene u dokumentu možete naći na Portalu sudske prakse (E-sentenca) koji je dostupan na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Portalu takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini, odnosno internet stranice Visokog sudskog i tužilačkog vijeća Bosne i Hercegovine.

Privatizacija	Privatizacija	Pravilan je zaključak organa i suda da nisu ispunjeni uslovi za primjenu odredbe člana 8a. Zakona o privatizaciji državnog kapitala u preduzećima, u vezi sa nepokretnostima koje su obuhvaćene novopodnesenim zahtjevom tužioca, jer niti jedna od parcela koje su obuhvaćene tim zahtjevom nije sadržana u Programu privatizacije „Obrazac P-1“ kao parcela na kojoj su izgrađeni objekti koji su privatizovani.	Vrhovni sud Republike Srpske 13 0 U 006087 21 Uvp
Imovinsko – pravni odnosi	Ispravljanje greške u katastarskom operatu	Iz nalaza i mišljenja vještaka geodetske struke proizlazi da su oblik i površina parcela br. 543, 544/1, 544/2 i 587 k.o. Batković u katastarskom operatu pogrešno ucrtane na geodetskim planovima, a koja greška je nastala prilikom dešifrovanja podataka od strane dešifranta pri čemu je faktičko stanje na terenu ostalo nepromijenjeno, pa su bili ispunjeni uslovi da se izvrši ispravka upisanih podataka u pogledu oblika i površine navedenih parcela u katastarskom operatu.	Vrhovni sud Republike Srpske 12 0 U 008260 21 Uvp
Imovinsko – pravni odnosi	Izlaganje na javni uvid podataka o nepokretnostima	Kako je u konkretnom slučaju tužilac zahtjev za upis zabilježbe o postojanju pomenutih ugovora o ustupanju prava raspolaganja i korišćenja na predmetnim nepokretnostima, podnio prije stupanja na snagu katastra nepokretnosti, o kojem je PJ B. i odlučivala rješenjem od 28.3.2018. godine koje je poništeno rješenjem tužene od 7.3.2019. godine i predmet vraćen na ponovni postupak, na odlučivanje o tom zahtjevu tužioca za upis tražene zabilježbe ne može uticati što je u međuvremenu u 2019. godini stupio na snagu katastar nepokretnosti, imajući u vidu da je u vrijeme podnošenja zahtjeva tužioca za upis tražene zabilježbe na predmetnim nepokretnostima u zk. ulošku broj 223 k.o. D. bilo upisano zainteresovano lice koje je saglasno, kako to i proizilazi iz njegovog odgovora na predmetni zahtjev, da se izvrši upis tražene zabilježbe u korist tužioca.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027579 21 Uvp
Imovinsko – pravni odnosi	Pravo svojine	Tužilac je vanknjižni vlasnik predmetnih vanjskih parking mjesta, ali za sada ne postoji pravna mogućnost knjiženja tih pomoćnih prostora u javnim evidencijama (knjizi uloženih ugovora), jer ne postoji pravni propis koji omogućava takav upis, a članom 1a. Izmjena i dopuna Pravilnika o vođenju knjige uloženih ugovora omogućen je upis garažnih mjesta unutar zgrade kao posebnih dijelova zgrade namijenjenih za ostavljanje motornih vozila, pa kada se steknu zakonski uslovi za upis navedenih pomoćnih prostora u javnim evidencijama, tužilac će ostvariti pravo upisa svojine i na predmetnim vanjskim parking mjestima.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027830 22 Uvp

Imenovanje/ razrješenje	Imenovanje i razrješenje direktora javnih preduzeća i ustanova	Pravilan je stav suda u pobijanoj presudi da je kod izbora i imenovanja direktora osnovne škole na osnovu javnog konkursa, organ bio dužan da obrazloži zašto je prednost dao kandidatu sa 180 ECTS bodova, u odnosu na kandidata sa 240 ECTS bodova, kada je za obavljanje ovih poslova predviđen kao poseban uslov završen prvi ciklus studija u trajanju od četiri godine i ostvarenih 240 ECTS bodova ili ekvivalent, pa je ostalo nejasno na osnovu kojih kriterija je prednost data izabranom kandidatu i kako su pojedinačno vrednovani kandidati. te kako je utvrđen redosljed kandidata na osnovu kojeg je izvršen izbor.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 027349 21 Uvp
Statusna prava	Građanska inicijativa	Obavještenje, odnosno dopis Opštinske uprave opštine Vlasenica, Odjeljenja za opštu upravu od 24.3.2023. godine kojim je naloženo Inicijativnom odboru (podnosilaca građanske inicijative) otklanjanje nedostataka u podnesenom prijedlogu, sa rokom od 8 dana za otklanjanje navedenih nedostataka, nema karakter obavještenja iz člana 52 u vezi člana 43 Zakona o referendumu i građanskoj inicijativi, već ima karakter procesnog akta kojim se nalaže otklanjanje nedostataka u podnesenom prijedlogu, tako da protiv tog obavještenja nije dozvoljena žalba.	Vrhovni sud Republike Srpske 118 0 U 003002 23 Už
Statusna prava	Registracija preduzetnika	Tužilac nema registrovano poslovno sjedište na teritoriji Republike Srpske, zbog čega ne ispunjava uslove za dodjelu finansijskih sredstava zbog nastalih gubitaka usljed pandemije virusa korona.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 029209 22 Uvp
Statusna prava	Registracija preduzetnika	Činjenica da je tužilac povećao broj radnika u određenom periodu te da je pretpostavka da bi i prihod bio uvećan nije pravno relevantna za ostvarivanje prava na dodjelu sredstava poslovnim subjektima i preduzetnicima čije je sjedište na području Republike Srpske, jer to nisu uslovi propisani članom 6 i 7 Uredbe o dodjeli sredstava poslovnim subjektima i preduzetnicima radi smanjenja posljedica pandemije virusa korona za april 2020. godine.	Vrhovni sud Republike Srpske 11 0 U 028155 21 Uvp

Upravni postupak			
Vanredni pravni lijekovi/sredstva	Pokretanje ponavljanja/obnove postupka	Uplata doprinosa za određeni dio staža nije pitanje bez kojeg se ne može riješiti upravna stvar i odlučiti o pravu na penziju, niti je ono samostalna pravna cjelina za čije je rješavanje nadležan sud ili neki drugi organ, obzirom da je uplata doprinosa samo jedna od činjenica koja se evidentira u matičnoj evidenciji tuženog i na osnovu koje se odlučuje o pravima osiguranika, zbog čega se po osnovu iste ne može tražiti ponavljanje postupka nakon proteka objektivnog roka od pet godina.	Vrhovni sud Republike Srpske 14 0 U 004749 21 Uvp

➤ **Krivično materijalno pravo**

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Naziv suda i broj predmeta
Krivično pravo – opšti i posebni dio			
Kazne	Idealni sticaj	U slučaju idealnog stjecaja, odnosno, u situaciji kada se u jednoj integralnoj radnji optuženih ostvare zakonska obilježja dva različita kaznena djela, koja zbog nastalih posljedica i različitih zaštitnih objekata, nisu genusno srodna kaznena djela, nije nužno da u pogledu oba kaznena djela subjektivni odnos optuženog mora biti istovjetan.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 130744 21 Kž 10
	Ubistvo na svirep ili podmukao način	Za postojanje kaznenog djela ubojstva na okrutan način nužno je da se osim objektivnih elemenata, koji se odnose na način njegovog počinjenja (zadavanje višestrukih povreda), ostvare i subjektivni elementi tog kvalificiranog oblika kaznenog djela, koji se ogledaju u svijesti optuženog da zadavanjem tolikog broja udaraca jakog intenziteta nanosi patnje i bol, koje zbog svog intenziteta i duljine trajanja, prevazilaze uobičajene bolove i patnje, koje su očekivani kod svakog drugog ubojstva.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 K 128777 21 Kž 6

➤ Građansko pravo/Građansko materijalno pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
RADNO PRAVO			
Zaštita od diskriminacije	Zapošljavanje, rad i uslovi rada	Pravilnikom o odijevanju nosilaca pravosudnih funkcija, službenika i namještenika u pravosudnim institucijama Brčko distrikta Bosne i Hercegovine propisana je dužnost svih nosilaca pravosudnih funkcija, službenika i namještenika u Pravosudnim institucijama da se, u toku radnog vremena, odijevaju prema odredbama Pravilnika, te je svim nosiocima pravosudnih funkcija, službenicima i namještenicima u Pravosudnim institucijama zabranjeno nošenje vjerskih obilježja u toku radnog vremena. U kategoriju službenika Pravosuđa spadaju i pripravnici-volonteri, a Pravilnik o odijevanju, Zakon o sudovima Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, Zakon o službenicima i namještenicima u Pravosuđu Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, niti neki drugi materijalni propis ne isključuje primjenu navedenih odredbi Pravilnika o odijevanju u odnosu na pripravnike-volontere.	Apelacioni sud Brčko distrikta 96 0 Rs 128286 21 Rsž

Sedmični pregled stavova sudske prakse sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini¹¹
26. juni – 2. juli 2023. godine

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko materijalno pravo			
STVARNO PRAVO			
Pravo svojine/STICANJE PRAVA SVOJINE/Na temelju pravnog posla	Zaštita povjerenja u zemljišne knjige	Bez obzira što su stranke zaključeni ugovor nazvale „ugovorom o udruživanju sredstava“ sud će, s obzirom na sadržaj i smisao ugovornih utanačenja, ocijeniti da li se radi o ugovoru o udruživanju ili o ugovoru o prodaji stana.	Vrhovni sud Republike Srpske 80 O P 101622 22 Rev
OBLIGACIONO PRAVO			
Obligacije (obaveze)/Prouzrokovanje štete/Odgovornost za štetu	Podijeljena odgovornost za štetu	Pri utvrđivanju mjere uzročnog doprinosa svakog učesnika u štetnom događaju potrebno je sa posebnom pažnjom ocijeniti sve okolnosti pod kojima je došlo do tog događaja, a naročito strogost pravila kojih se svaki od učesnika morao pridržavati u datoj situaciji, te izvidjeti samo značenje tih pravila sa gledišta bezbjednog obavljanja posla i uzročni značaj njihovog kršenja za nastanak štete.	Vrhovni sud Republike Srpske 89 1 Rs 041653 22 Rev

¹¹ Sve presude navedene u dokumentu možete naći u bazi sudske prakse koja je dostupna na linku <https://sudskapraksa.pravosudje.ba/>. Bazi takođe možete pristupiti i preko internet stranica sudova najviše instance u Bosni i Hercegovini.

Obligacije (obaveze)/Prouzrokovanje štete /Naknada materijalne štete	Izmakla korist	Ako ponašanje tuženog nije uzrokovalo štetu u vidu izmakle dobiti, tužitelj nema pravo na njenu naknadu čak i kada je ponašanje tuženog bilo nezakonito.	Vrhovni sud Republike Srpske 61 0 Ps 013811 22 Rev
Obligacije (obaveze)/Prouzrokovanje štete /Naknada materijalne štete	Izgubljena zarada i troškovi liječenja i sahrane	Pod zaradom se podrazumjeva svaka imovinska korist koja se postiže radom (primanja iz radnog odnosa, prihodi od dopunskog rada, gubitak koristi od rada koji je oštećeni obavljao u poljoprivrednom domaćinstvu ili prihod ostvaren radom kod drugih lica, odnosno svaka zarada koju bi mogao ostvariti pod uslovom da nije stečena suprotno prinudnim propisima i moralu) koju bi oštećeno lice izvjesno ostvarilo u vrijeme povrijeđivanja i ubuduće, prema okolnostima konkretnog slučaja.	Vrhovni sud Republike Srpske 77 0 P 065946 23 Rev 2
Obligacije (obaveze)/Prouzrokovanje štete /Ugovori	Konvalidacija ugovora	Naknadno dato odobrenje za zaključivanje ugovora ima retroaktivno dejstvo (načelo konvalidacije ili ratifikacije).	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 279447 22 Rev
NASLJEDNO PRAVO			
Nasljedno-pravni ugovori	Ugovor o doživotnom izdržavanju	Pravo ugovorne stranke da traži raskid ugovora o doživotnom izdržavanju zbog neispunjenja obaveze prelazi na nasljednike, iako ugovarač nije tražio raskid za života.	Vrhovni sud Republike Srpske 76 0 P 024152 22 Rev

➤ Građansko pravo

Oblast	Deskriptor(i)	Stav sudske prakse	Broj predmeta
Građansko procesno pravo			
PARNIČNI POSTUPAK			
Revizija	Izuzetna revizija	Nema uslova za izuzetno dozvoljavanje revizije kada postoji različita sudska praksa drugostepenih sudova o određenom pravnom pitanju, ukoliko su pravni stavovi izraženi u pobijanoj odluci podudarni sa zauzetim stavovima revizijskog suda.	Vrhovni sud Republike Srpske 71 0 P 306235 22 Rev
Revizija	Dozvoljenost/dopuštenost revizije	Okolnost da o određenom pravnom pitanju postoji različita praksa istog drugostepenog suda nije razlog za dozvoljavanje revizije, s obzirom da se ujednačavanje prakse istog drugostepenog suda vrši na sjednici građanskog odjeljenja tog suda.	Vrhovni sud Republike Srpske 57 0 Ps 122765 22 Rev